

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Ekonomika a management

**ÚPRAVY A ZMĚNY V OBLASTI DÁVEK STÁTNÍ SOCIÁLNÍ
PODPORY**

Bakalářská práce

Autor práce: Šárka Zoufalá

Vedoucí práce: Ing. Věra Nečadová

Jihlava 2023

Vysoká škola polytechnická Jihlava

Tolstého 16, 586 01 Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: **Šárka Zoufalá**

Studijní program: **Ekonomika a management**

Obor: **Finance a řízení**

Garant studijního oboru: **Ing. Roman Fiala, Ph.D.**

Název práce: **Úpravy a změny v oblasti dávek Státní sociální podpory**

Vedoucí práce: **Ing. Věra Nečadová**

Cíl práce: **Cílem bakalářské práce je provedení analýzy úprav a změn státní sociální podpory a také problematika významu těchto dávek, jejich opodstatnění, charakteristika jednotlivých dávek a také jak je prováděna kontrola poskytování dávek státní sociální podpory.**

Abstrakt

Bakalářská práce se věnuje tématice sociální podpory. Jsou zde popsány a definovány dávky státní sociální podpory a další pojmy veřejných financí. V praktické části už jsou uvedeny důležité změny a milníky, které se v oblasti těchto dávek staly.

Klíčová slova

Sociální zabezpečení; sociální dávky; sociální podpora

Abstract

The bachelor's thesis focuses on the topic of social support. It describes and defines the benefits of state social support and other concepts related to public finance. The practical part presents important changes and milestones that have occurred in the field of these benefits.

Keywords

Social security; social benefits; social support

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje **AZ**, zejména § 60 (školní dílo).

Podle § 47b zákona o vysokých školách souhlasím se zveřejněním své práce podle směrnice prorektora pro studium č. 2/2020, a to bez ohledu na výsledek obhajoby.

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mě požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do její skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 20. června 2023

.....

Podpis studentky

Poděkování

Především bych ráda poděkovala paní Ing. Věře Nečadové za její čas, který mi věnovala při vedení bakalářské práce a za její cenné rady. Dále paní Iloně Veselé z Úřadu práce ČR v Jihlavě za poskytnutí interních dokumentů.

Dále bych chtěla poděkovat celé své rodině za neskutečnou podporu a pochopení.

Obsah

Seznam obrázků.....	8
Seznam grafů.....	9
Seznam tabulek	10
Seznam zkratk.....	11
Úvod	12
1 Teoretická část	13
1.1 Veřejné finance	13
1.1.1 Sociální zabezpečení	13
1.1.2 Sociální politika	14
1.1.3 Sociální systém	14
1.1.4 Sociální systém České republiky.....	14
1.2 O Úřadu práce České republiky.....	15
1.2.1 Historie Úřadu práce ČR.....	17
1.2.2 Životní a existenční minimum	17
1.2.3 Započitatelné příjmy	19
1.2.4 Valorizace životního a existenčního minima	20
1.3 Státní sociální podpora.....	20
1.3.1 Rodičovský příspěvek	21
1.3.2 Přídavek na dítě.....	23
1.3.3 Příspěvek na bydlení	24
1.3.4 Porodné	27
1.3.5 Pohřebné	28
1.3.6 Náhradní výživné.....	28
2 Praktická část	31
2.1 Pohřebné.....	31
2.2 Porodné.....	31
2.3 Rodičovský příspěvek	33
2.4 Příspěvek na bydlení	35
2.4.1 Modelový příklad výpočtu příspěvku na bydlení pro rok 2023.....	37
2.5 Přídavek na dítě.....	38
2.5.1 Modelový příklad výpočtu přídavku na dítě pro rok 2023.....	42
2.6 Životní minimum	42
2.7 Změny v době pandemie COVID-19	43
2.8 Státní sociální podpora v EU	44
2.8.1 Rakousko	44
2.8.2 Slovensko	45
2.8.3 Německo	45

2.8.4	Polsko	45
2.9	Shrnutí.....	46
Závěr		48
Seznam použité literatury		49

Seznam obrázků

Obrázek 1: Složky veřejných financí	13
Obrázek 2: Schéma dávek sociálního zabezpečení	15
Obrázek 3: Porovnání výživného s náklady	29
Obrázek 4: Počet měsíčně vyplacených dávek náhradního výživného a průměrná výše jedné ..	30

Seznam grafů

Graf 1: Výdaje SR na pohřebné	31
Graf 2: Přehled vyplacených dávek-porodné a pohřebné	33
Graf 3: Výdaje SR na rodičovský příspěvek	35
Graf 4: Výdaje SR na příspěvek na bydlení.....	37
Graf 5: Vývoj hrubých mezd a výdajů na PnD	40
Graf 6: Průměrná hrubá měsíční mzda	41
Graf 7: Životní minimum pro jednotlivce	43

Seznam tabulek

Tabulka 1: Částky životního minima v Kč za měsíc.....	18
Tabulka 2: Příklady životního minima různých typů domácností v Kč za měsíc	18
Tabulka 3: Rozhodné období pro doložení příjmů	23
Tabulka 4: Výše nákladů srovnatelných s nájemným	25
Tabulka 5: Náklady na pevná paliva	26
Tabulka 6: Měsíční náklady na bydlení v Kč v bytech užívaných na základě nájemní či podnájemní smlouvy	27
Tabulka 7: Měsíční náklady na bydlení v Kč v družstevních bytech, bytech vlastníků a bytech užívaných na základě služebnosti	27
Tabulka 8: Rodinný příspěvek v Rakousku.....	44
Tabulka 9: Výdaje na dávky SSP 2000-2022	47

Seznam zkratk

ÚP ČR	Úřad Práce České republiky
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
SSP	Státní sociální podpora
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
DVZ	Denní vyměřovací základ
SPO	Společně posuzované osoby
PnD	Přídavek na dítě
SR	Státní rozpočet

Úvod

Jako základ pro tuto bakalářskou práci na téma Úpravy a změny v oblasti dávek státní sociální podpory tvoří moje seminární práce, kterou jsem zpracovávala do předmětu Veřejné finance. Jako matku dvou dcer mě tato problematika vždy velice zajímala a hledala jsem, jakou podporu od státu rodiny s dětmi mají.

Cílem této práce je analýza změn dávek SSP, které v minulosti proběhly. Zajímá mě, jaký vliv změny mají pro rodiny a jakým směrem se tyto změny ubírají.

V teoretické části této práce se budu věnovat pojmům veřejných financí ze sociální sféry, jako jsou sociální politika, sociální systém či sociální zabezpečení.

Dávky Státní sociální podpory spadají pod organizaci Úřadu práce České republiky, a proto provedu detailní analýzu informací, které tento úřední orgán veřejně poskytuje.

Konkrétní dávky, které spadají pod správu Státní sociální podpory, jsou Rodičovský příspěvek, Přídavek na dítě, Příspěvek na bydlení, Porodné, Pohřebné a Náhradní výživné, které je nově zavedeno od 1. 7. 2021.

V praktické části již uvedu konkrétní změny v dávkách, které v minulosti proběhly a jaké výdaje na tyto dávky byly vydány ze státního rozpočtu. U Příspěvku na bydlení a Přířavku na dítě vytvořím modelové příklady výpočtu výše těchto dávek pro různé typy rodin. Použiji fiktivní údaje, aby nedošlo k zneužití osobních údajů.

Provedu také analýzu obdobných dávek u našich sousedních států. Zdá se mi velice zajímavé srovnat sociální systém České republiky a systémy dalších zemí EU. Z této analýzy dávek našich a sousedních států vytvořím typy a doporučení pro další změny v oblasti finanční podpory rodin s dětmi.

Tato bakalářská práce vychází především ze zákona č. 117/95 Sb., o státní sociální podpoře a jeho novel.

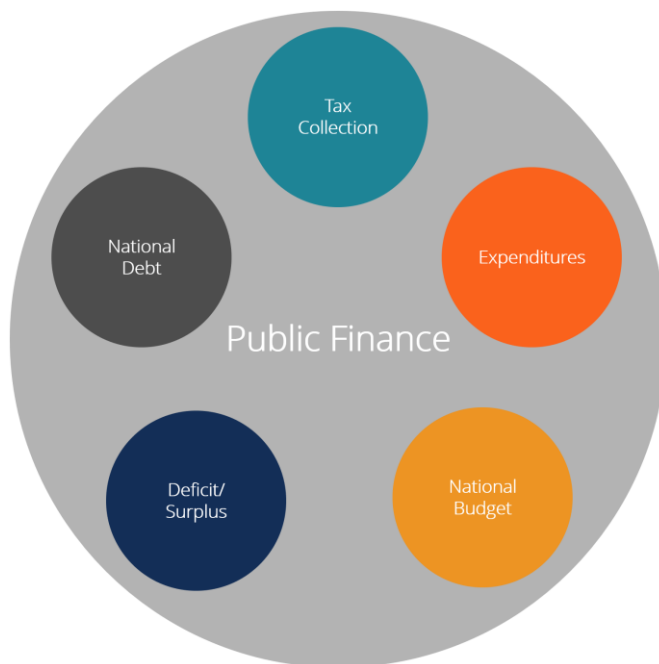
1 Teoretická část

V teoretické části podrobně popíši a definuji jednotlivé pojmy spojené s tematikou veřejných financí a sociálním zabezpečením. Součástí jsou i obrázky, grafy a tabulky pro lepší přehlednost důležitých informací. Detailněji bych se chtěla věnovat konkrétním dívkám Státní sociální podpory, a to Rodičovskému příspěvku, Přídavku na dítě, Příspěvků na bydlení, Porodnému, Pohřebnému a okrajově se zmíním o nové dávce Náhradní výživné.

1.1 Veřejné finance

Podle Hamerníkové (2010, s. 11) jsou termínem „veřejné finance“ označovány specifické finanční vztahy a operace probíhající v rámci ekonomického systému mezi orgány a institucemi veřejné správy. Mezi tyto vztahy a operace patří veřejné zabezpečení veřejných statků, profinancování různých transferů, stimulace ekonomických subjektů. K základním prvkům veřejných financí můžeme zařadit veřejné výdaje, veřejné příjmy a zejména daně.

Jde o řízení veřejných financí prostřednictvím různých vládních nařízení a opatření. Finanční situace státu může být hodnocena v podstatě stejným způsobem jako finanční analýza podniku. Podle webu corporatefinanceinstitute.com jsou veřejné finance rozděleny na tyto složky: Výběr daní, výdaje, státní rozpočet, schodek/přebytek a státní dluh. (www.corporatefinanceinstitute.com, Public finance)

Obrázek 1: Složky veřejných financí

Zdroj: www.corporatefinanceinstitute.com, Public finance

1.1.1 Sociální zabezpečení

Podle Kahouna (2009, s. 25-27) je sociální zabezpečení plodem sociální politiky státu, kterou lze definovat jako soustavné a cílevědomé úsilí o změnu nebo udržení a fungování sociálního systému. Principy tohoto systému se zpravidla realizují prostřednictvím sociálního a zdravotního pojištění, státními podporami a sociální pomocí občanů. Sociální zabezpečení poskytuje lidem

pomoc v případě nemoci, nezaměstnanosti, zdravotního poškození a invalidity, pracovního úrazu a nemoci z povolání, stárí, těhotenství a mateřství, rodičovství, úmrtí živitele. Nástroji pro sociální zabezpečení tvoří sociální pojištění, sociální podpora, sociální pomoc a sociální služby.

1.1.2 Sociální politika

Podle Kaczora (2015, s. 9) je sociální politika souhrn nástrojů a opatření státu, které vedou k podpoře osob s nějakým sociálním handicapem, stejně jako k podpoře společensky žádoucího chování. Předmětem zájmu sociální politiky jsou sociální rizika neboli sociální události. Touto událostí se rozumí situace, která může ekonomicky a sociálně ohrožovat existenci člověka a její důsledky nemůže odvrátit postižená osoba nebo její rodina vlastními silami.

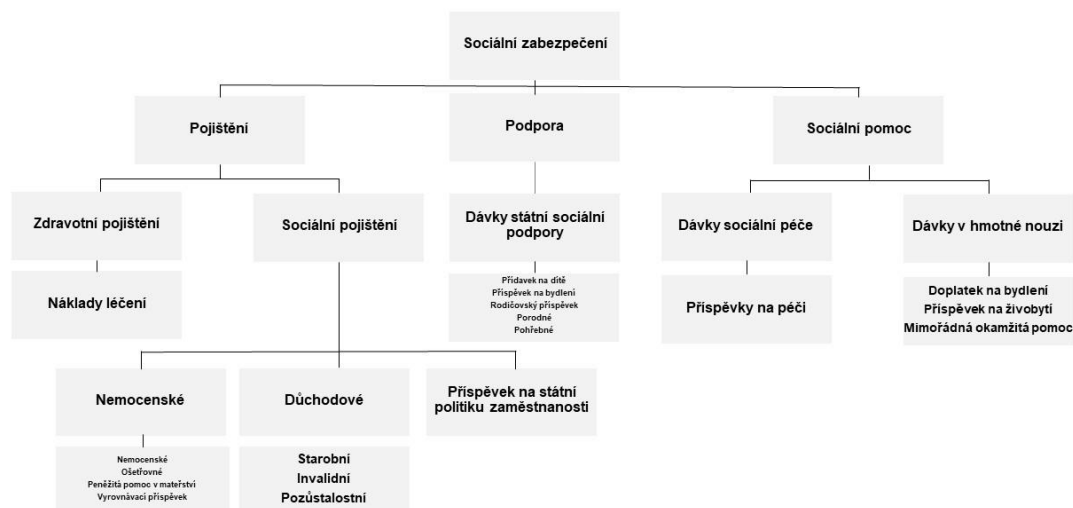
„Podle Nečadové (2010, s. 27) základním cílem sociální politiky musí být vytvoření lidsky důstojných podmínek života a zajištění rovných příležitostí všem. Prosazení rovných příležitostí znamená zejména: zajistit rovný přístup ke vzdělání a ke zdravotní péči, a to na dostatečné kvalitní úrovni, která je přiměřená možnostem zdrojů, zajistit rovný přístup k pracovním příležitostem, zajistit možnost získat přiměřené bydlení, zajistit a garantovat dostatečný minimální příjem, který by odpovídal lidsky důstojným podmínkám.“

1.1.3 Sociální systém

„Podle Kaczora (2015, s. 11) sociálním systémem rozumíme komplex zákonů a institucí, které jsou výrazem preferencí vládnoucí politické reprezentace a jejichž prostřednictvím se má sociální politika v konkrétním státě provádět.“

1.1.4 Sociální systém České republiky

Podle Kaczora (2015, s. 47-49) sociální systém ČR stojí na třech pilířích. Těmito pilíři rozumíme úřady, které se touto politikou zabývají, na které se může občas v případě sociální události obrátit. Těmito institucemi jsou Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ), ÚP ČR, obce a kraje. Těmto úřadům je nadřazeno Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. ČSSZ spravuje agendu pojistných dávek. Pro ně je typické to, že náleží jen tomu, kdo předepsanou dobu do sociálního systému odváděl ze svého příjmu povinné odvody na sociální pojištění. ÚP ČR je v současné době jednotným výplatním místem všech nepojistných dávek sociálního systému ČR.

Obrázek 2: Schéma dávek sociálního zabezpečení

zdroj: Vlastní zpracování

1.2 O Úřadu práce České republiky

Úřad práce ČR, dále jen ÚP ČR, plní úkoly v těchto oblastech:

- a) zaměstnanosti,
- b) ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele,
- c) státní sociální podpory,
- d) dávek pro osoby se zdravotním postižením,
- e) příspěvku na péči,
- f) pomoci v hmotné nouzi,
- g) dávek pěstounské péče a zaopatřovacích příspěvků,
- h) náhradního výživného pro nezaopatřené dítě.

ÚP České republiky je správním úřadem s celostátní působností a je organizační složkou státu. ÚP ČR byl zřízen dnem 1. 4. 2011, zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. Ministerstvo práce a sociálních věcí řídí ÚP ČR a je jeho nadřízeným správním úřadem. ÚP ČR tvoří generální ředitelství, krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu. Součástí krajských poboček jsou kontaktní pracoviště. V čele ÚP ČR je generální ředitel. V čele krajské pobočky je ředitel. V čele kontaktního pracoviště krajské pobočky je ředitel nebo vedoucí.

Správní řízení v působnosti ÚP ČR se řídí zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. ÚP ČR rozhoduje ve správním řízení v I. stupni. O odvoláních proti rozhodnutí Úřadu práce ČR rozhoduje ministerstvo.

Generální ředitelství řídí a kontroluje činnost krajských poboček Úřadu práce ČR, metodicky usměrňuje a koordinuje výkon krajských poboček s příslušnými útvary v jednotlivých oblastech činnosti Úřadu práce ČR, řídí Evropské služby zaměstnanosti EURES a zastupuje Českou republiku ve Výboru EU vedoucích veřejných služeb zaměstnanosti; zastupuje Českou republiku ve Světové asociaci veřejných služeb zaměstnanosti, organizuje a zabezpečuje v součinnosti s dalšími složkami státní správy poskytování investičních pobídek, uděluje a odnímá povolení právníckým nebo fyzickým osobám ke zprostředkování zaměstnání, posuzuje jejich odbornou kvalifikaci, vede evidenci agentur práce a kontroluje jejich činnost, spolupracuje na přípravě národních a systémových projektů fondů EU, zajišťuje investiční činnost, stanoví zásady řádné správy a nakládání s majetkem, ke kterému má svěřenu pravomoc k hospodaření, plní úkoly v oblasti bezpečnosti, krizového řízení a řízení rizik, zajišťuje interní audit, zajišťuje úkony v oblasti personalistiky a vzdělávání zaměstnanců.

Krajské pobočky jsou organizačními útvary Úřadu práce ČR a vytvářejí ve spolupráci s kontaktními pracovišti podmínky pro provádění státní politiky zaměstnanosti a činnosti v rámci zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, zákona o státní sociální podpoře, zákona o pomoci v hmotné nouzi, zákona o sociálních službách a zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, spolupracují při zabezpečování zaměstnanosti, mobility pracovních sil, rozvoje lidských zdrojů a sociální ochrany s územními samosprávnými celky a jejich orgány, sociálními partnery a organizacemi zaměstnavatelů, podílí se na realizaci projektů, pro které je ÚP ČR příjemcem nebo kde jsou krajské pobočky zapojeny do realizace národních a systémových projektů, pro které je ministerstvo příjemcem, zajišťují agendu ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele v rámci kraje, soustavně monitorují a vyhodnocují situaci na trhu práce a přijímají opatření na ovlivnění poptávky a nabídky práce, vedou evidenci volných pracovních míst, zprostředkovávají zaměstnání uchazečům a zájemcům o zaměstnání, poskytují fyzickým osobám a zaměstnavatelům poradenské služby v oblasti volby či změny povolání, dalšího profesního vzdělávání, informační a další služby vymezené zákonem o zaměstnanosti, zajišťují rekvalifikaci uchazečům a zájemcům o zaměstnání, osobám na pracovní rehabilitaci a poskytují služby pracovní rehabilitace, zabezpečují uplatňování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, poskytují příspěvky z prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti, zabezpečují výkon agendy plnění povinného podílu zaměstnaných osob se ZP a podpory zaměstnání osob se ZP, zajišťují výplatu nepojistných sociálních dávek, podpor v nezaměstnanosti a příspěvků APZ, zabezpečují výkon agend zahraniční zaměstnanosti, zaměstnávání občanů ČR v zahraničí, zaměstnávání a evidenci občanů EU a cizinců v ČR, zajišťují výkon agendy podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, nepojistných sociálních dávek, povolování výkonu činnosti dítěte, zajišťují agendu dávek péčovské péče a zaopatřovacích příspěvků dle zákona o sociálně-právní ochraně dětí. (www.uradprace.cz, O úřadu práce)

Kontaktní pracoviště

jsou organizačními útvary krajských poboček. Součástí kontaktního pracoviště mohou být detašovaná, či dislokovaná územní pracoviště, popř. výjezdní pracoviště. Sleduje databázi a podává informace o volných pracovních místech a aktualizuje je, a zároveň aktivně vyhledává informace o volných pracovních místech, vede evidenci uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání, rozhoduje o nezařazení do evidence uchazečů o zaměstnání a o vyřazení z této evidence, vydává a ověřuje správné rozhodnutí v oblasti zprostředkování zaměstnání, vyhledává

uchazečům o zaměstnání včetně zdravotně postižených vhodné pracovní uplatnění; v této souvislosti spolupracuje s oddělením zaměstnanosti krajské pobočky, projednává s uchazeči včetně zdravotně postižených možnosti pracovního uplatnění na společensky účelných pracovních místech, při veřejně prospěšných pracích a jedná s nimi o možnostech rekvalifikace a provádí v těchto oblastech průzkum zájmu uchazečů, podílí se na realizaci opatření a nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, provádí výběr uchazečů v rámci realizace jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, ve spolupráci s krajskou pobočkou se podílí na sociálně právním a profesním poradenství v oblasti zaměstnanosti, vypracovává a sjednává individuální akční plány.

Kontaktní pracoviště v oblasti nepojistných sociálních dávek úkoly správního orgánu prvního stupně dle zákona o státní sociální podpoře, zákona o pomoci v hmotné nouzi, zákona o sociálních službách, zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, zákona o sociálně-právní ochraně dětí a zákona o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě zejména rozhoduje ve správním řízení o přiznání příslušné dávky, vede evidenci žádostí o dávky v informačním systému, zpracovává údaje potřebné pro rozhodování o dávce do informačního systému, rozhoduje o případných námitkách účastníka řízení, předává nadřízenému orgánu odvolání, zpracovává řádné i mimořádné výplaty dávek, provádí exekuce z přiznaných dávek, vyřizuje agendu posouzení zdravotního stavu pro účely nepojistných sociálních dávek, zajišťuje agendu dávek pěstounské péče a zaopatřovacích příspěvků. (www.uradprace.cz, O úřadu práce)

1.2.1 Historie Úřadu práce ČR

ÚP ČR vznikl jako základní článek služeb zaměstnanosti v ČR v roce 1990 přijetím zákonného opatření předsednictva ČNR č. 306/1990 Sb., o zřízení úřadů práce. Na úřady práce tehdy přešla působnost ve věcech pracovních sil, která do té doby příslušela okresním národním výborům. Tímto způsobem byl institucionálně zabezpečen trh práce do doby, než vstoupil 1. 2. 1992 v účinnost zákon o zaměstnanosti. Ještě v roce 1990 fungovalo v rámci ČR celkem 76 úřadů práce, a to ve všech okresech a v hlavním městě Praze. O šest let později, po vzniku dalšího okresu – Jeseník – stoupl počet úřadů práce na 77. V roce 2003, v souvislosti s ustanovením krajských orgánů územní samosprávy, bylo 14 úřadů práce pověřeno výkonem činnosti krajských koordinátorů pro realizaci státní politiky zaměstnanosti v územním obvodu kraje. V roce 2004 pak převzaly úřady práce agendu systému Státní sociální podpory od obcí s rozšířenou působností, kromě Prahy, kde došlo k převodu agendy až po pěti letech. Píše se rok 2011 a úřady práce mění zásadně svou organizační strukturu a uspořádání. Změny vycházejí ze zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky. Vzniká centralizovaný Úřad Práce ČR (ÚP ČR) v čele s generálním ředitelem. Pod jeho hlavičkou funguje 14 krajských poboček v jednotlivých krajích, pod které spadají kontaktní pracoviště. Krajské pobočky z hlediska věcného zajišťují především nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, kontaktní pracoviště pak agendy zprostředkování práce a nepojistné sociální dávky. (www.uradprace.cz, Historie)

1.2.2 Životní a existenční minimum

Životní minimum je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Existenční minimum je minimální hranicí peněžních příjmů, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb

na úrovni umožňující přežití. Existenční minimum nelze použít u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let. Životní a existenční minimum je upraveno zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Životní minimum ani existenční minimum nezahrnují nezbytné náklady na bydlení. Ochrana v oblasti bydlení je řešena v rámci systému státní sociální podpory poskytováním příspěvku na bydlení a v systému pomoci v hmotné nouzi doplatkem na bydlení.

Hlavní využití životního a existenčního minima je v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Životní minimum plní rozhodující úlohu při posuzování hmotné nouze i jako sociálně-ochranná veličina.

Životní a existenční minimum je využíváno také v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, při zjišťování nároku na dávky, které zabezpečují adresnou pomoc rodinám s dětmi ve stanovených sociálních situacích (u přídatku na dítě a porodného).

V zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí v případě dávek pěstounské péče tvoří základ pro výpočet jejich výše.

V zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách jsou částky životního minima jako kritérium nároku na zvýšení příspěvku na péči ve stanovených případech.

Další využití životního minima je například v soudní praxi pro stanovení alimentčních povinností, v případě exekucí pro nezabavitelné částky. (www.uradprace.cz, Životní a existenční minimum)

Tabulka 1: Částky životního minima v Kč za měsíc

pro jednotlivce	4.860Kč
pro první osobu v domácnosti	4.470Kč
pro druhou a další osobu v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem	4.040Kč
pro nezaopatřené dítě ve věku:	
do 6 let	2.480Kč
6 až 15 let	3.050Kč
15 až 26 let (nezaopatřené)	3.490Kč

Zdroj: www.uradprace.cz, Životní a existenční minimum, vlastní zpracování

Životní minimum je součtem všech částek životního minima jednotlivých členů domácnosti.

Částka existenčního minima v Kč za měsíc je 3.130Kč.

Tabulka 2: Příklady životního minima různých typů domácností v Kč za měsíc

pro jednotlivce	4.860Kč
2 dospělí	$4.470 + 4.040 = 8.510\text{Kč}$
1 dospělý, 1 dítě ve věku 5 let	$4.470 + 2.480 = 6.950\text{Kč}$
2 dospělí, 1 dítě ve věku 5 let	$4.470 + 4.040 + 2.480 = 10.990\text{Kč}$
2 dospělí, 2 děti ve věku 8 a 16 let	$4.470 + 4.040 + 3.050 + 3.490 = 15.050\text{Kč}$
2 dospělí, 3 děti ve věku 5, 8 a 16 let	$4.470 + 4.040 + 2.480 + 3.050 + 3.490 = 17.530\text{Kč}$

Zdroj: www.uradprace.cz, Životní a existenční minimum, vlastní zpracování

Společně posuzované osoby:

- rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,

- manželé nebo registrovaní partneři,

- rodiče a děti nezletilé zaopatřené nebo zletilé, pokud tyto děti s rodiči užívají byt a nejsou posuzovány s jinými osobami,

- jiné osoby společně užívající byt, pokud neprokáží, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby.

Společně posuzovanými osobami jsou i osoby, které se přechodně, z důvodů soustavné přípravy na budoucí povolání, zdravotních nebo pracovních (včetně dobrovolnické služby), zdržují mimo byt.

1.2.3 Započitatelné příjmy

S životním minimem se porovnávají všechny čisté peněžní příjmy jednotlivce nebo společně posuzovaných osob (z pracovní činnosti, z podnikání, z kapitálového majetku, z pronájmu, důchody, dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory a ostatní sociální dávky, podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, výživné atd.) s výjimkou:

- příspěvku na bydlení, doplatku na bydlení a jednorázových sociálních dávek,

- příjmů z prodeje nemovitostí a odstupného za uvolnění bytu použitých k úhradě nákladů na uspokojení bytové potřeby,

- náhrady škody a finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy,

- peněžní pomoci obětí trestné činnosti,

- sociální výpomoci poskytované zaměstnavatelem,

- podpory z prostředků nadací a občanských sdružení,

- stipendií,

- odměn za darování krve,

- daňového bonusu,

- příspěvku na péči (v okruhu společně posuzovaných osob),

- části příspěvku na úhradu potřeb dítěte, který náleží ze zdravotních důvodů,

- příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku,

- zvláštního příspěvku k důchodu pro účastníky národního boje za vznik a osvobození Československa,

- příjmů plynoucích na základě rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva z titulu spravedlivého zadostiučinění nebo z titulu smírného urovnání záležitostí. (www.uradprace.cz, Životní a existenční minimum)

1.2.4 Valorizace životního a existenčního minima

Životní a existenční minimum je zvyšováno nařízením vlády. Při zvyšování částek životního a existenčního minima se zachovává jejich reálná úroveň. Vláda je zmocněna zvyšovat částky životního a existenčního minima od 1. ledna podle skutečného vývoje spotřebitelských cen, pokud nárůst nákladů na výživu a na ostatní základní osobní potřeby přesáhne ve stanoveném rozhodném období 5 %. Částky životního a existenčního minima může vláda za mimořádných okolností zvýšit také mimo termín pravidelné valorizace. (www.uradprace.cz, Životní a existenční minimum)

1.3 Státní sociální podpora

Pojem státní sociální podpory označuje dávky, poskytované osobám (rodinným příslušníkům) ve společensky uznaných sociálních situacích, kdy stát skrze jejich vyplácení z části přebírá spoluzodpovědnost za vzniklou sociální situaci. V rámci systému státní sociální podpory je poskytován: přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné, pohřebné.

Systém státní sociální podpory (SSP) je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (zákon o SSP). Nárok na dávky má pouze fyzická osoba, jestliže ona a s ní společně posuzované osoby jsou hlášeny k trvalému pobytu na území České republiky (občané České republiky) nebo mají trvalý pobyt (cizinci) na území České republiky a mají zde bydliště. Systém SSP chápe rodinu jako soužití rodičů a nezaopatřených dětí ve společné domácnosti. Za nezaopatřené dítě je považováno dítě do skončení povinné školní docházky a dále, pokud se buď připravuje na budoucí povolání, nebo je zdravotně postižené, nejdéle však do 26 let. U příspěvku na bydlení jsou společně posuzovány všechny osoby, které jsou v bytě hlášeny k trvalému pobytu, podmínka společné domácnosti se nevyžaduje. Při posuzování nároků na dávky SSP se netestuje majetek rodiny, pouze příjmy, a to také pouze u některých dávek. V závislosti na příjmu rodiny jsou poskytovány přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné. Bez ohledu na příjem rodiny se poskytují rodičovský příspěvek a pohřebné. Základem pro stanovení nároku a výši některých dávek včetně určení hranice příjmů osoby či rodiny je životní minimum. Dávky SSP zohledňují jak příjmovou, tak i sociální situaci rodiny. Čím je v rodině více nepříznivých sociálních událostí, tím více a vyšších dávek je rodině poskytováno. Rodina může pobírat více dávek SSP souběžně. Příjmy rozhodné pro nárok na dávky SSP zahrnují především příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti a dále dávky nemocenského a důchodového pojištění a podporu v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci včetně obdobných příjmů z ciziny. Do rozhodného příjmu se započítávají tzv. "čisté" příjmy, tj. příjmy po odpočtu pojistného na sociální pojištění, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pojistného na veřejné zdravotní pojištění a po odpočtu daně z příjmu, příp. výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení podle zákona o daních z příjmů. Do příjmu se nezapočítává výživné, které v rozhodném období platila osoba dítěti, se kterým je pro účely stanovení rozhodného příjmu osobou společně posuzovanou. Taxativní výčet rozhodných příjmů je uveden v § 5 zákona o SSP. Dávky se vyplácí v české měně, převodem na platební účet příjemce nebo poštovním poukazem, a to podle rozhodnutí příjemce dávky. Neplnění povinné školní docházky dítěte, za něž je rodiči pravomocně uložena sankce za neplnění povinností souvisejících s řádným plněním povinné školní docházky, má za důsledek postih v podobě snížení výplaty rodičovského příspěvku. Žádosti o poskytování dávek SSP vyřizuje ÚP České republiky –

krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu, resp. jejich kontaktní pracoviště dle místa trvalého pobytu osoby, která uplatňuje svůj nárok na dávky. Odvolacím místem proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Žádosti o dávky se podávají na tiskopisech předepsaných MPSV. Nárok na výplatu dávek SSP zaniká uplynutím 3 měsíců ode dne, za který dávky náleží. U dávek jednorázových (porodné, pohřebné) zaniká nárok uplynutím 1 roku od vzniku nároku na dávku. (www.uradprace.cz, Obecné informace)

1.3.1 Rodičovský příspěvek

Rodičovský příspěvek je měsíční opakovaná dávka, která náleží rodiči pečujícímu osobně, celodenně a řádně o dítě, které je nejmladší v rodině. Rodič, jenž pobírá rodičovský příspěvek, může pracovat a zvyšovat tak příjem rodiny. Tato dávka není vyplácena v závislosti na příjmu rodiny. Tato dávka se řídí podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

O rodičovský příspěvek může požádat rodič pečující osobně, celodenně a řádně o dítě, které je nejmladší v rodině. Podmínka osobní, celodenní a řádné péče o dítě je splněna v případě kdy:

- dítě mladší 2 let navštěvuje jesle, mateřské školy nebo jiné obdobné zařízení pro děti v rozsahu do 92 hodin v kalendářním měsíci,

- jestliže dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu nebo její třídu zařízenou pro zdravotně postižené děti nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně,

- jestliže dítě se zdravotním postižením pravidelně navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně,

- jestliže dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně,

- jestliže jsou oba rodiče, nebo osamělý rodič osobou závislou na pomoci jiné osoby ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost) podle zákona o sociálních službách.

V případě, že rodič zajistí péči o dítě jinou zletilou osobou, kromě péče v jeslích, mateřské školce či jiném obdobném zařízení, v době, kdy je výdělečně činný nebo je žákem nebo studentem soustavně se připravujícím na budoucí povolání, s výjimkou studia za trvání služebního poměru příslušníků ozbrojených sil, považuje se podmínka osobní celodenní a řádné péče za splněnou. Docházka do výše uvedených zařízení se nesleduje u dětí starších 2 let.

Nárok na rodičovský příspěvek zakládá vždy pouze nejmladší dítě v rodině. Dávka je vyplácena až do vyčerpání celkové částky 300 000 Kč, nejdéle však do 4 let věku dítěte. V případě, že nejmladším dítětem v rodině jsou 2 a více dětí narozených současně, má rodič nárok na vyčerpání celkové částky až 450 000 Kč.

Dávku rodičovského příspěvek lze nárokovat maximálně tři měsíce zpětně ode dne podání žádosti, nejdříve však od data narození dítěte, nebo má-li rodič nárok na dávky peněžité pomoci v mateřství, nebo nemocenské dávky vyplácené v souvislosti s porodem v částce nižší než 13.000 Kč měsíčně může žádat o rodičovský příspěvek od narození dítěte. V tomto případě mu bude ÚP doplácet rozdíl do výše 13.000 Kč měsíčně.

Nárok na rodičovský příspěvek zaniká v případě vyčerpání celkové výše rodičovského příspěvku, nebo dovršením 4 let věku dítěte. Nárok na dávku také zanikne, když jednomu z rodičů vznikne nárok na peněžitou pomoc v mateřství, nebo nárok na nemocenské dávky vyplácené v souvislosti s porodem, a to z důvodu očekávání narození dalšího dítěte.

Pokud se do rodiny narodí další dítě, které se stane nejmladším dítětem v rodině, je nezbytné tuto změnu ohlásit příslušnému úřadu práce co nejdříve. Nové dítě zakládá nový nárok na rodičovský příspěvek a nárok na dávku na starší dítě zaniká. V tomto případě si může rodič požádat o jednorázové doplacení zbývající částky rodičovského příspěvku, který nestihl na starší dítě vyčerpat.

Pro stanovení maximální výše rodičovského příspěvku je rozhodující výše denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžitě pomoci v mateřství nebo nemocenské v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění. V případě, že denní vyměřovací základ lze stanovit u obou rodičů, vychází se z toho základu, který je vyšší, aniž rodič s vyšším denním vyměřovacím základem o rodičovský příspěvek žádá, nebo ho pobírá.

Stanovení měsíční výše rodičovského příspěvku na jedno dítě:

Jestliže lze alespoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nejmladšího dítěte v rodině 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce, která převyšuje 13 000 Kč, může rodič volit měsíční výši čerpání rodičovského příspěvku maximálně až do této výše. Je-li 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu nižší než 13 000 Kč, rodič volí výši rodičovského příspěvku maximálně do částky 13 000 Kč měsíčně. Pokud ani jednomu rodiči nelze stanovit denní vyměřovací základ může rodič volit měsíční výši rodičovského příspěvku maximálně do výše 13 000Kč. (výpočet $0,7 \times 30 \times DVZ$).

Stanovení měsíční výše rodičovského příspěvku na dvě a více dětí:

Pokud žádá rodič o rodičovský příspěvek na dvě a více současně narozené děti, může provést volbu až do výše 1,5násobku 70% 30násobku denního vyměřovacího základu. Pokud ani jednomu rodiči nelze stanovit denní vyměřovací základ může rodič volit měsíční výši rodičovského příspěvku maximálně do výše 19 500Kč. (výpočet $1,5 \times 0,7 \times 30 \times DVZ$).

Jestliže v rodině jeden z rodičů má z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, rodičovský příspěvek náleží od měsíce narození dítěte, pouze je-li vyšší než dávky nemocenského pojištění. V tomto případě je doplácen rozdíl mezi rodičovským příspěvkem a uvedenými dávkami.

Rodič může v průběhu pobírání dávky měnit požadovanou výši dávky. Změnu výše rodičovského příspěvku je oprávněn provést jen rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek. Měnit tuto volbu lze jedenkrát za tři měsíce, a to i v případě, že došlo u rodičovského příspěvku ke změně oprávněné osoby. Volbu výše rodičovského příspěvku nelze provést zpětně. Volba výše rodičovského příspěvku se provádí na základě písemné žádosti na příslušném formuláři a musí být podána nejpozději v měsíci, od kterého rodič změnu výše rodičovského příspěvku požaduje. (www.uradprace.cz, Rodičovský příspěvek)

Denní vyměřovací základ se stanoví tak, že se vyměřovací základ zjištěný z rozhodného období vydělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období. Jsou-li v rozhodném období vyloučené dny, snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období. Denní

vyměřovací základ se zaokrouhluje s přesností na 2 platná desetinná místa. (portal.pohoda.cz, Denní vyměřovací základ)

1.3.2 Přídavek na dítě

Přídavek na dítě je dávka státní sociální podpory vyplácená opakovaně nezaopatřenému dítěti v závislosti na výši příjmu všech společně posuzovaných osob v daném rozhodném období. Právní úprava podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. V případě nezletilého nezaopatřeného dítěte může požádat jeho zákonný zástupce (jeden z rodičů, nebo osoba již byl nezletilý svěřen do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí soudu). Pokud jsou rodiče dítěte rozvedeni, může žádat o přídavek na dítě rodič, se kterým dítě společně žije. Bylo-li rodičům po rozvodu svěřeno dítě do společné nebo střídavé péče obou rodičů, žádá a posuzuje se s dítětem rodič určený na základě dohody těchto rodičů. V případě zletilého nezaopatřeného dítěte je žadatelem již zletilé dítě, které se posuzuje s rodiči v případě, že rodiče a dítě jsou hlášeni k trvalému pobytu v témže bytě. Pokud není splněna tato podmínka, posuzuje se zletilé nezaopatřené dítě samostatně.

Nárok na přídavek na dítě má nezaopatřené dítě, jestliže příjem v rodině nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 3,4.

Rozhodným obdobím pro přídavek na dítě je kalendářní čtvrtletí. Příjmy společně posuzovaných osob se dokládají za kalendářní čtvrtletí, předcházející období, na které je nárok na dávku uplatňován. Podle data nároku, od kterého žadatel nárok na dávku uplatňuje, se odvíjí rozhodné období, z něž se nárok a výše dávky stanovuje a za které je nutné doložit výši příjmů. Přídavek na dítě lze nárokovat maximálně tři měsíce zpětně ode dne podání.

Pro přídavek na dítě je nutné splnit podmínku nezaopatřenosti. Za nezaopatřené dítě se považuje dítě nejdéle do 26. roku věku, jestliže splňuje jednu z podmínek:

- soustavně se připravuje na budoucí povolání – studuje,
- nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz (posuzuje obvodní, nebo dětský lékař),
- z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost (posuzuje správa sociálního zabezpečení),
- po skončení povinné školní docházky se do 18. roku věku považuje za nezaopatřené dítě také dítě, které je vedeno v evidenci Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.

Za nezaopatřené dítě se nepovažuje dítě, které pobírá invalidní důchod z důvodu invalidity třetího stupně.

Tabulka 3: Rozhodné období pro doložení příjmů

Období nároku	Rozhodné období pro doložení příjmů, z něhož se nárok a výše dávky stanovuje
1. 3. – 31. 3.	4. čtvrtletí předchozího roku (měsíce 10+11+12)
1. 4. – 30. 6.	1. čtvrtletí (měsíce 1+2+3)
1. 7. – 30. 9.	2. čtvrtletí (měsíce 4+5+6)
1. 10. – 31. 12.	3. čtvrtletí (měsíce 7+8+9)

Zdroj: www.uradprace.cz, Přídavek na dítě, vlastní zpracování

Výše přídatku na dítě:

Měsíční výše přídatku na dítě dle věku dítěte:

- a) do 6 let věku dítěte ve výši 830 Kč,
- b) od 6 do 15 let věku dítěte ve výši 970 Kč,
- c) od 15 do 26 let věku dítěte ve výši 1.080 Kč.

V případě, že má některá ze společně posuzovaných osob v každém měsíci rozhodného období (kalendářní čtvrtletí) alespoň jeden z níže uvedených druhů příjmů a je při tom zachován nárok na dávku, může být výše přídatku na dítě zvýšena o 500 Kč měsíčně. Jedná se o na tzv. zvýšenou výměru přídatku na dítě.

Druhy příjmů pro zvýšenou výměru přídatku na dítě jsou:

- příjem ze zaměstnání, který dosahuje alespoň výše částky životního minima jednotlivce,
- příjem ze samostatné výdělečné činnosti,
- příjem z náhrady mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny od prvního do čtrnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti (karantény),
- příjem z dávek nemocenského pojištění,
- příjem z dávek důchodového pojištění,
- příjem z podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci,
- příjem z příspěvku na péči o osobu do 18 let věku,
- příjem z rodičovského příspěvku, pokud je poskytován po vyčerpání peněžité pomoci v mateřství.

Měsíční výše přídatku na dítě ve zvýšené výměře dle věku dítěte:

- a) do 6 let 1.330 Kč,
- b) od 6 do 15 let 1.470 Kč,
- c) od 15 do 26 let 1.580 Kč. (www.uradprace.cz, Přídatek na dítě)

1.3.3 Příspěvek na bydlení

Příspěvek na bydlení je dávka, která přispívá rodinám nebo jednotlivcům s nízkými příjmy na krytí nákladů na bydlení. Příspěvek na bydlení je dávka vyplácena v závislosti na výši příjmů rodiny. Příspěvek na bydlení lze nárokovat až tři měsíce zpětně. Právní úprava podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Oprávněnou osobou, která může požádat o příspěvek na bydlení je vlastník, nájemce nebo podnájemce bytu. Pokud je vlastníkem bytu manžel/manželka, může o dávku příspěvek na bydlení požádat také druhý z manželů, a to na základě práva bydlení odvozeného od vlastnického práva druhého manžela. Za nájemce nebo podnájemce bytu se považují osoby, které jsou v nájemní smlouvě uvedeni jako nájemci či podnájemci. Splňuje-li podmínky nároku na příspěvek na bydlení více oprávněných osob, náleží příspěvek na bydlení jen jednou, a to na základě dohody těchto osob.

Za vlastníka bytu se považuje také osoba, která byt užívá na základě služebnosti celého bytu (tzv. věcné břemeno užívání).

Pro rok 2023 může vzniknout nárok na příspěvek na bydlení rovněž vlastníku, který užívá k trvalému bydlení stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci.

Bytem se rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívání určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt.

Aby vznikl nárok na příspěvek na bydlení, musí být současně splněny následující podmínky:

- uhrazené náklady na bydlení v rozhodném období přesahují částku součinu rozhodného příjmu všech společně posuzovaných osob a koeficientu 0,30 a současně
- součin rozhodného příjmu všech společně posuzovaných osob a koeficientu 0,30 není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení určená zákonem.

Obecně jde o vzorec:

$\text{Příjem} \times 0,30 > \text{náklady na bydlení} = \text{nárok na příspěvek na bydlení nevzniká.}$

$\text{Příjem} \times 0,30 < \text{náklady na bydlení} = \text{nárok na příspěvek na bydlení vzniká.}$

Náklady na bydlení tvoří:

- U bytů užívaných na základě nájemní či podnájemní smlouvy nájemné
- U družstevních bytů, bytů vlastníků či bytů užívaných na základě služebnosti srovnatelné náklady

Výše nákladů srovnatelných s nájemným podle § 25 odst. 1 písm. b) zákona činí pro období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023 za kalendářní měsíc částku:

Tabulka 4: Výše nákladů srovnatelných s nájemným

Počet osob v rodině	Kč
1 - 2 osoby	3.571Kč
3	4.669Kč
4 a více	5.632Kč

Zdroj: www.uradprace.cz, Příspěvek na bydlení, vlastní zpracování

Mezi další náklady na bydlení řadíme náklady za plyn, elektřinu a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu, kterými se rozumí náklady za dodávku tepla (dálkové vytápění) a centrální poskytování teplé vody, dodávku vody z vodovodů a vodáren a odvádění odpadních vod, provoz výtahu, osvětlení společných prostor v domě, úklid společných prostor v domě, odvoz odpadních vod a čištění jímek, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou a odvoz komunálního odpadu, případně náklady za pevná paliva.

Náklady na pevná paliva se započítávají částkami za kalendářní měsíc:

Tabulka 5: Náklady na pevná paliva

Počet společně posuzovaných osob	Kč
1 - 2 osoby	1.843Kč
3	2.411Kč
4 a více	2.979Kč

Zdroj: www.uradprace.cz, Příspěvek na bydlení, vlastní zpracování

Náklady na bydlení musí být rozepsány na jednotlivé položky, kterými jsou nájemné, plyn, elektřina a náklady za plnění spojené s užíváním bytu. Náklady na bydlení se pro nárok a výši příspěvku na bydlení stanoví jako jejich průměr za kalendářní čtvrtletí předcházející čtvrtletí, na které se nárok na dávku prokazuje.

Do nákladů na bydlení se započítávají náklady:

-uhrazené v rozhodném období oprávněnou osobou nebo osobami společně posuzovanými, pokud v bytě, na který žádají, v rozhodném období žily,

-ve výši 80 % normativních nákladů na bydlení, pokud oprávněná nebo společně posuzované osoby v rozhodném období v bytě nežily, s výjimkou situace, kdy stejný okruh společně posuzovaných osob žil v jiném bytě a byl jim z tohoto důvodu poskytován příspěvek na bydlení. V takovém případě se započtou náklady na bydlení ve skutečné výši uhrazené v původním bytě.

Mezi náklady na bydlení za kalendářní čtvrtletí se započítávají i částky tvořící náklady na bydlení, které byly v tomto kalendářním čtvrtletí zaplacený jako záloha nebo byly v tomto období doplacený (doplatek na nákladech na bydlení), a to i za období delší, než je kalendářní čtvrtletí, za které se náklady na bydlení zjišťují. V případě, že žadateli nebo společně posuzované osobě byly v období kalendářního čtvrtletí náklady na bydlení vráceny (přeplatek na nákladech na bydlení), snižuje se částka nákladů na bydlení v tom kalendářním čtvrtletí, kdy k vrácení částky došlo, a to i v případě, že vrácená částka byla za dobu delší než toto kalendářní čtvrtletí.

Normativní náklady na bydlení:

Normativní náklady na bydlení stanoví nařízení vlády ČR, které je uveřejňováno ve Sbírce zákonů ČR. Nařízením vlády se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva a částek normativních nákladů na bydlení.

Normativní náklady na bydlení jsou stanoveny jako průměrné celkové náklady na bydlení podle velikosti obce a počtu členů domácnosti. Zahrnují nájemné, resp. srovnatelné náklady a ceny služeb a energií. Jsou propočítány na průměrnou spotřebu služeb a energií a přiměřenou velikosti bytů pro daný počet osob v nich bydlících.

Výše částek normativních nákladů na bydlení podle ustanovení § 26 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 111/1998 Sb., o sociální pomoci, ve znění pozdějších předpisů, pro období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023 pro

a) bydlení v bytech užívaných na základě nájemní či podnájemní smlouvy:

Tabulka 6: Měsíční náklady na bydlení v Kč v bytech užívaných na základě nájemní či podnájemní smlouvy

Počet osob v rodině	Praha a Brno	Obce s alespoň 70 000 obyvateli	Obce do 69 999 obyvatel
1 nebo dvě osoby	18.129Kč	15.597Kč	15.137Kč
3	20.812Kč	17.500Kč	16.899Kč
4 a více osob	24.995Kč	21.002Kč	20.277Kč

Zdroj: www.uradprace.cz, Příspěvek na bydlení, vlastní zpracování

b) v družstevních bytech, bytech vlastníků a bytech užívaných na základě služebnosti:

Tabulka 7: Měsíční náklady na bydlení v Kč v družstevních bytech, bytech vlastníků a bytech užívaných na základě služebnosti

Počet osob v rodině	Měsíční náklady na bydlení v Kč
1 nebo dvě osoby	10.932Kč
3	13.561Kč
4 a více osob	16.368Kč

Zdroj: www.uradprace.cz, Příspěvek na bydlení, vlastní zpracování

Výše příspěvku na bydlení se stanoví jako rozdíl mezi průměrnými náklady na bydlení za rozhodné období a příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30. Pro výpočet příspěvku na bydlení se jako náklady použijí buď normativní náklady, nebo průměr skutečně uhrazených nákladů za rozhodné období.

Obecně jde o vzorec:

Normativní náklady – (příjem rodiny x koeficient 0,30) = výše příspěvku

Skutečné náklady – (příjem rodiny x koeficient 0,30) = výše příspěvku

Uvedené částky se použijí poprvé pro stanovení příspěvku na bydlení za říjen 2022.
(www.uradprace.cz, Příspěvek na bydlení)

1.3.4 Porodné

Porodné je dávka, která je určena jako příspěvek na náklady související s porodem a narozením prvního nebo druhého živého dítěte. Porodné je dávka poskytovaná v závislosti na výši příjmu všech společně posuzovaných osob v daném rozhodném období a vyplácí se jednorázově. Právní úprava podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

O porodné může požádat žena, která porodila první nebo druhé živě narozené dítě. V případě úmrtí matky, může o dávku porodného požádat také otec prvního nebo druhého živě narozeného dítěte, jestliže žena, která dítě nebo děti porodila, ke dni porodu splnila podmínky na porodné a nebylo jí nebo jiné osobě vyplaceno. O porodné může požádat také osoba, která převzala dítě mladší jednoho roku do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

Nárok na porodné vzniká dnem porodu dítěte nebo dnem převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů, přičemž dnem převzetí se rozumí den právní moci rozhodnutí soudu o převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

Nárok na porodné z důvodu převzetí dítěte do jednoho roku věku do trvalé péče, náleží i v případě, že před převzetím vznikl nárok na porodné biologické matce nebo biologickému otci dítěte. Pokud je dítě do jednoho roku věku svěřeno do trvalé péče nahrazující péči rodičů

manželům, náleží porodné pouze jednomu z nich na základě jejich dohody. Nedohodnou-li se manželé, určí ÚP ČR, kterému z manželů se porodné přizná.

Nárok na porodné má žadatel, nepřevyšuje-li příjem všech společně posuzovaných osob v rozhodném období součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70. Rozhodným obdobím pro posouzení nároku na porodné je kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu čtvrtletí, v němž se dítě narodilo nebo bylo převzato do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

O dávku porodného je možné požádat až rok zpětně, ale podmínky nároku musí být splněny k datu narození, nebo převzetí dítěte.

Nárok na porodné nevzniká ženě v případě, že jí před porodem vznikl již dvakrát nárok na porodné, a to buď z důvodu převzetí dítěte do jednoho roku věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů, nebo v případě, že se jí už jedno živé dítě narodilo a druhé dítě do jednoho roku věku převzala do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

Nárok na porodné nevzniká otci, kterému vznikl nárok na porodné již dvakrát. A to buď z důvodu narození dítěte matce, která zemřela a ke dni porodu splnila podmínky na porodné, nebo pokud otec převzal dítě mladší jednoho roku do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

Výše porodného činí 13 000 Kč na první dítě a 10 000 Kč na druhé dítě. (www.uradprace.cz, Porodné)

1.3.5 Pohřebné

Pohřebné je dávka, kterou stát přispívá na náklady spojené s vypravením pohřbu. Pohřebné se vyplácí jednorázově a příjem rodiny se netestuje. Právní úprava podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

O pohřebné může požádat osoba, která vypravila pohřeb.

Nárok na pohřebné vzniká, jestliže osoba vypravila pohřeb dítěti, které bylo ke dni smrti nezaopatřeným dítětem, nebo osobě, jež byla ke dni smrti rodičem nezaopatřeného dítěte, jestliže dítě nebo osoba, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte, měly trvalý pobyt na území České republiky. Za nezaopatřené dítě se nepovažuje dítě, které pobírá invalidní důchod z důvodu invalidity třetího stupně. Pokud se na vypravení pohřbu podílelo více osob, náleží tato dávka pouze jednou, a to osobě, která požádá o pohřebné jako první. Splnění podmínky trvalého pobytu dítěte není nutné dokládat ve chvíli, kdy klient žádá o pohřebné na mrtvě narozené dítě. Výše pohřebného činí 5000 Kč. (www.uradprace.cz, Pohřebné)

1.3.6 Náhradní výživné

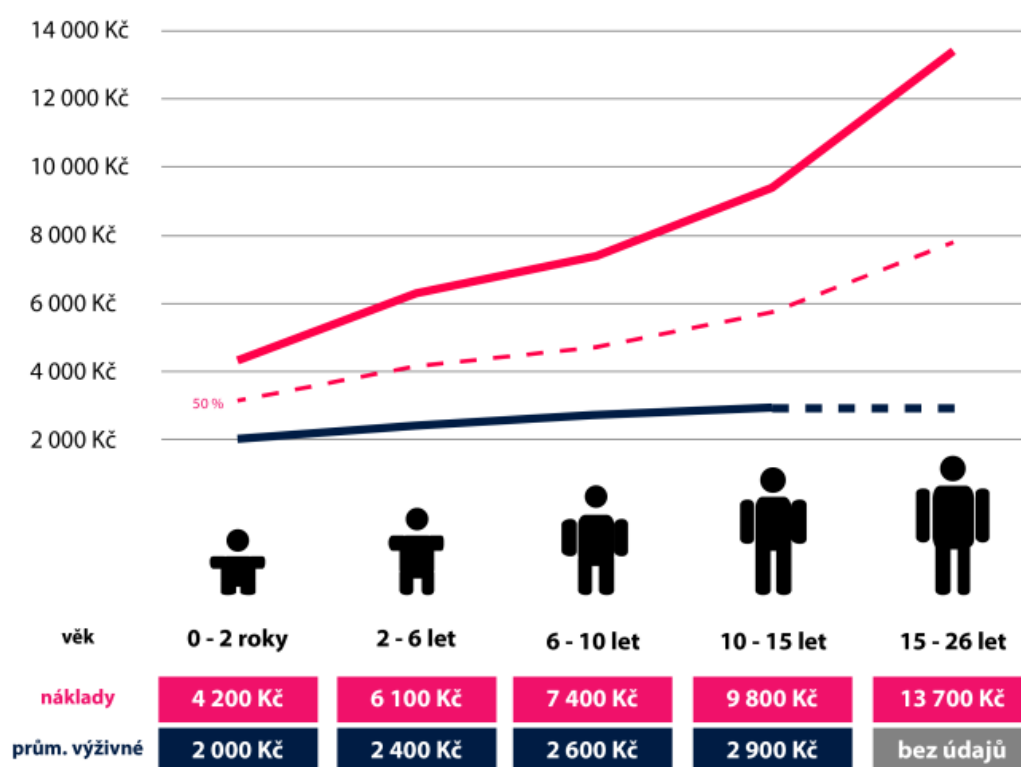
Jde o podporu, sociální dávku, která má pomoci samoživitelům a samoživitelkám (jejich dětem) v situaci, kdy jeden z rodičů neplatí soudem stanovené výživné. A to vůbec nebo dává jen část. Dávku vyplácí ÚP ČR. Žádost o náhradní výživné se podává na k tomu určeném tiskopise na příslušném kontaktním pracovišti ÚP ČR podle místa trvalého pobytu oprávněné osoby.

Aby vznikl nárok na tuto dávku, musí být současně splněny dané podmínky. Musí být soudem stanovené výživné nebo soudem schválená dohoda o výživném. Dítě musí být nezaopatřené, tedy mladší 15 let, starší musí mít potvrzení o studiu nebo o zdravotním stavu dítěte. Dítě musí mít trvalý pobyt v České republice. Jestli má dítě skutečné bydliště v jiném státě, nárok na

náhradní výživné není. Pokud druhý rodič neplatí na své dítě výživné, musíte podat návrh na exekuci nebo návrh na soudní výkon rozhodnutí. V této věci se můžete obrátit na kteréhokoliv soudního exekutora nebo na soud, který rozhodl o výživném. Jakmile je návrh podán, máte nárok na náhradní výživné. Pokud byl v posledních 4 měsících před podáním žádosti nebo v průběhu řízení o náhradní výživné soudní výkon rozhodnutí nebo exekuce zastaven, protože rodič, který neplatí výživné, nemá žádný majetek, nárok na náhradní výživné trvá. (www.mpsv.cz, Náhradní výživné)

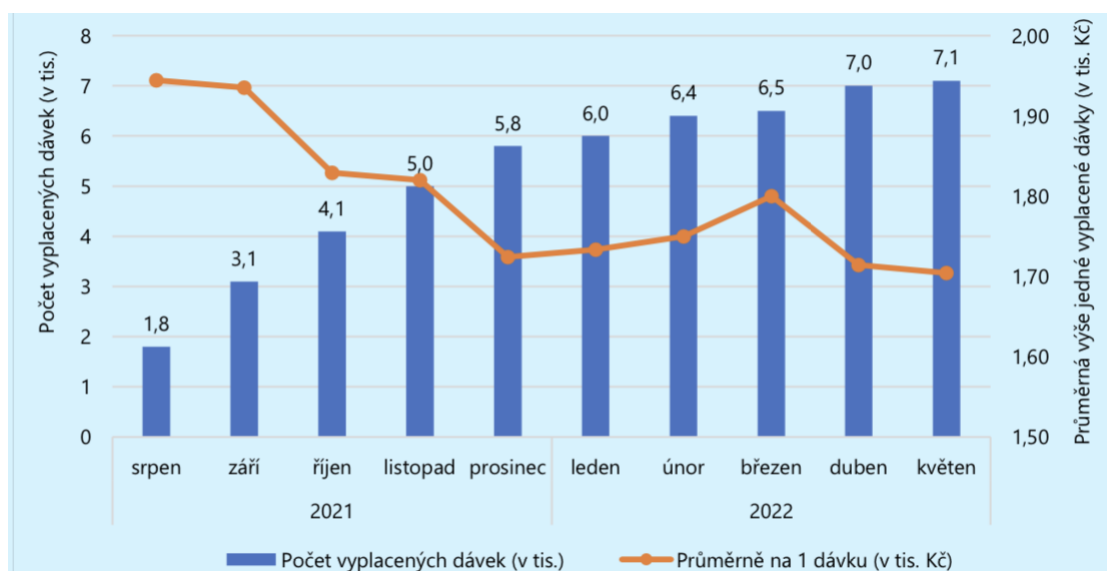
Výše náhradního výživného odpovídá soudem stanovené výši. Nedostáváte-li tedy od druhého rodiče vůbec nic, dostanete tolik, kolik soud určil, maximálně však 3 000 Kč měsíčně. Jestliže dostáváte jen část soudem stanoveného výživného, dorovná se vám nezaplacená část, ale rovněž maximálně do 3 000 Kč měsíčně. Pokud druhý rodič platí výživné nepravidelně v různých částkách, v takovém případě se vypočítá průměr neplaceného výživného za poslední 4 měsíce. Pokud druhý rodič platí výživné nepravidelně v různých částkách, v takovém případě se vypočítá průměr neplaceného výživného za poslední 4 měsíce. (www.skrblik.cz, Náhradní výživné 2023)

Tato finanční podpora byla zavedena od 1. 7. 2021.

Obrázek 3: Porovnání výživného s náklady

Zdroj: www.vasevyzivne.cz

Obrázek 4: Počet měsíčně vyplacených dávek náhradního výživného a průměrná výše jedné

Zdroj: MPSV.cz, Souhrnná výzkumná zpráva

2 Praktická část

V této části bakalářské práce zpracuji statistické údaje dávek sociální podpory do přehledných tabulek a grafů. Uvedu důležité údaje a změny, které v minulosti u dávek Státní sociální podpory proběhly. Vypracuji modelové příklady výplaty dávek. Použiji různé rodinné situace a různé příjmy. Zaměřit bych se chtěla především na přídavek na dítě a příspěvek na bydlení, kde jsou vidět největší rozdíly.

2.1 Pohřebné

V grafu níže je přehledně zobrazen vývoj změn na dávku pohřebného. Největší změny v této dávce nastaly v roce 1998 a v roce 2008. Jako možnou zajímavost je vhodné zmínit, že od roku 1996 bylo pohřebné ve výši 3 000 Kč vypláceno každé osobě, která si o tuto dávku zažádala. V roce 1998 došlo k navýšení částky na 5 000 Kč. Tento model vydržel 10 let. V roce 2008 bylo potřeba ulevit státnímu rozpočtu a výplata dávky byla omezena pouze pro osoby, které vypravily pohřeb rodičům nezletilého dítěte nebo nezletilému dítěti.

Graf 1: Výdaje SR na pohřebné

Zdroj: Doležalová, 2021

2.2 Porodné

Od 1. dubna 2006 dostali rodiče v případě narození jednoho dítěte místo současných 8 750 Kč 17 500 Kč (desetinásobek životního minima na osobní potřeby dítěte). Výše porodného bylo nadále odstupňována podle počtu současně narozených dětí. Při narození dvojčat, trojčat nebo více dětí současně bude porodné ještě vyšší a bude činit 15násobek životního minima na osobní potřeby dítěte, a to na každé narozené dítě. Pokud se tedy narodí dvojčata, vyplatí stát rodičům 2 x 26 250 Kč, v případě trojčat 3 x 26 250 Kč atd. Vyplývá to z tiskové zprávy MPSV ze dne 28. 3. 2006.

V roce 2007 došlo ke změně životního minima. Při výpočtu porodného se vychází právě z životního minima, proto došlo ke zvýšení z dosavadních 17 500 Kč na 17 760 Kč v případě narození 1 dítěte, u dvojčat pak bude tato částka činit 53 120 Kč, u trojčat 79 680 Kč.

Od prvního ledna roku 2008 se kvůli reformě veřejných financí mění pravidla pro poskytování dávek státní sociální pomoci. Porodné za jedno dítě se snižuje na 13 000 Kč. Nejcitelnější snížení se týká vícečetných porodů. Rodiče dvojčat narozených v roce 2008 dostanou pouze 26 000 Kč a rodiče trojčat obdrží částku 39 000 Kč. (www.penize.cz, Drsné škrty porodného)

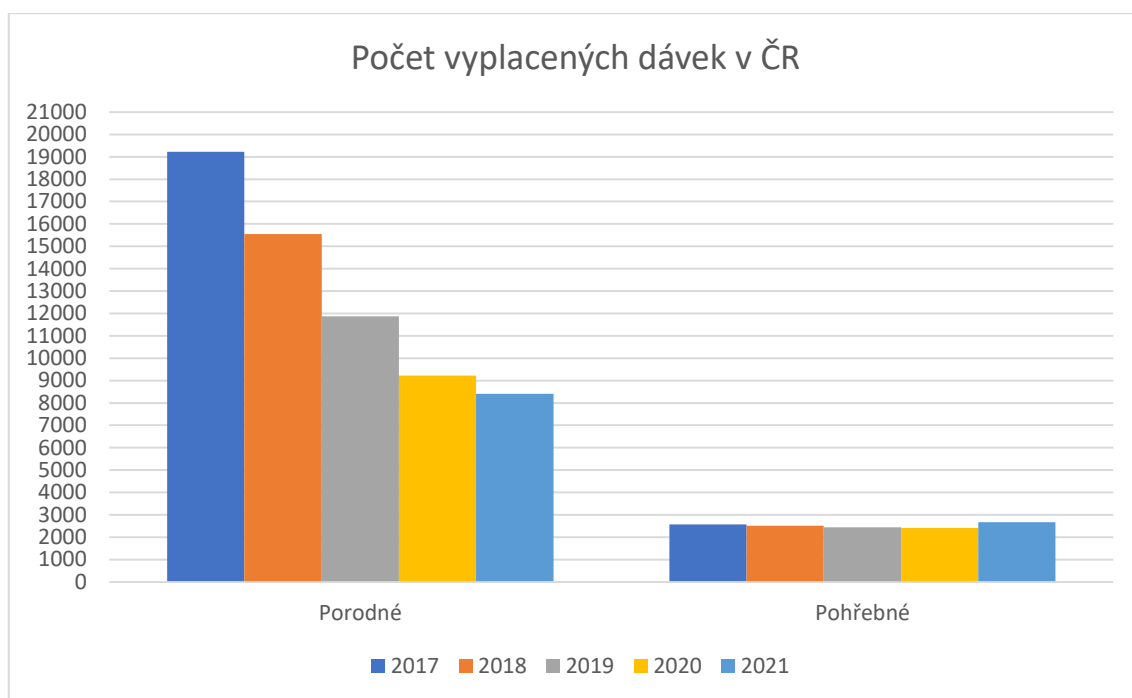
Od 1. 1. 2011 vzniká ženě nárok na porodné pouze v případě porodu prvního, živě narozeného dítěte. Další důležitou změnou je posuzování příjmu rodiny.

Výše porodného 13 000 Kč získala rodina s prvním živě narozeným dítětem, osamělá matka s prvním živě narozeným dítětem. Částku 19 500 Kč dostala rodina s prvními živě narozenými dětmi (dvojčaty, trojčaty) nebo osamělá matka s prvními živě narozenými dětmi (dvojčaty, trojčaty). Dávka byla vyplacena za podmínky, že příjem rodiny nesměl být vyšší než 2,4násobek životního minima. Pro stanovení životního minima se přitom započítávalo i narozené dítě/děti.

To znamená, že na porodné u prvního dítěte dosáhli pouze rodiny s příjmem pod 16 992 Kč měsíčně (matka a otec žijící ve společné domácnosti bez dalších osob kromě narozeného dítěte). Příklad výpočtu $(2\,880 + 2\,600 + 1\,600) \times 2,4$. U matky samoživitelky se hranice snižuje na 10 752 Kč, tj. $(2\,880 + 1\,600) \times 2,4$.

Do limitu čistých příjmů se počítají nejen výdělky ze zaměstnání nebo podnikání, ale také sociální dávky, podpora v nezaměstnanosti či výživné. (www.naseporodnice.cz, Porodné pro rok 2010 a 2011)

Od ledna 2015 vstoupily v platnost dvě změny, kterými se mění podmínky pro získání sociální dávky porodné. Na porodné má tedy nově nárok ten, komu se narodí první nebo druhé dítě (nebo převezme dítě do péče) a jehož příjmy v rozhodném období (poslední kalendářní čtvrtletí před porodem) jsou nižší než 2,7násobek životního minima. V praxi to znamená, že samotná matka (matka samoživitelka) čekající první dítě nesmí překročit čistý měsíční příjem 13 176 Kč. Samotná matka s jedním dítětem čekající druhého potomka nesmí překročit měsíční příjem 17 874 Kč. V případě že o dávku žádají oba rodiče, pak jejich společný průměrný měsíční čistý příjem může být maximálně 20 817 Kč u druhého potomka, nesmí překročit společný průměrný měsíční příjem 25 515 Kč. Nárok na porodné mají rodiče splňující posuzovaný příjem, a to ve výši na první dítě 13 500 Kč, u dvojčat a vícčetat ve výši 19 500 Kč. Na druhé dítě ve výši 10 000 Kč a na třetí a další dítě nebyl nárok na dávku. (www.naseporodnice.cz, Porodné od roku 2015)

Graf 2: Přehled vyplacených dávek-porodné a pohřebné

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Podle grafu číslo 2 se výdaje na výplatu dávky porodného snižují. Na tuto částku v současné době dosáhnou jen rodiny s nízkými příjmy. Výdaje na pohřebné se v posledních letech příliš neliší.

2.3 Rodičovský příspěvek

Zákon o státní sociální podpoře byl výrazně novelizován v roce 2006, novela vstoupila v platnost 1. 1. 2007. Zásadním způsobem se změnil výpočet rodičovského příspěvku, který se nově odvozoval od průměrné měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře. Rodičovský příspěvek se počítal jako 40 % průměrné mzdy, které byla v roce před dvěma roky předcházející roku, kdy je rodičovský příspěvek počítán. V roce 2007 se tak rodičovský příspěvek počítal z průměrné mzdy 2005 a byl ve výši 7 582 Kč měsíčně.

Hned v roce 2008 byla ovšem schválena další novela, která zásadním způsobem přetvořila systém počítání rodičovského příspěvku. Novela se zbavila návaznosti rodičovského příspěvku na jiné nominální veličiny jako průměrnou mzdu nebo životní minimum a místo toho stanovila přesné dávky rodičovského příspěvku. Od roku 2008 bylo možné rodičovský příspěvek čerpat ve třech různých částkách. Byla tedy zavedena „třírychlostní rodičovská“:

- Rychlejší čerpání ve zvýšené výměře: 11 400 Kč měsíčně do dvou let věku dítěte, podmínkou bylo, že rodič měl nárok na peněžitou pomoc v mateřství ve výši minimálně 380 Kč za den.
- Klasické čerpání v základní výměře: 7 600 Kč měsíčně do tří let věku dítěte, podmínkou bylo, že rodič měl nárok na peněžitou pomoc v mateřství.
- Pomalejší čerpání ve snížené výměře: 7 600 Kč do 21 měsíců dítěte a poté 3 800 Kč do čtyř let věku dítěte, příspěvek byl takto čerpán, pokud rodič neměl nárok na peněžitou pomoc v mateřství.

Další novelou byla stanovena ještě tzv. nižší výměra: 3 000 Kč pro rodiče pečující o dítě dlouhodobě zdravotně postižené od 7 do 15 let věku.

Rodiče si mohli zvolit způsob čerpání ve 22. týdnu věku dítěte a následně ve 21. měsíci věku dítěte. (www.finance.cz, Historie rodičovské)

V roce 2011 došlo ke změně v základní výměře, kdy bylo vypláceno 7 600 Kč do 9 měsíce dítěte a dále 3 800 Kč do 4 let věku dítěte. Rodiči tak bylo celkem vyplaceno 216 600 Kč místo původních 262 200 Kč.

Od roku 2012 činil rodičovský příspěvek celkem 220 000 Kč. Rodiče si sami mohli zvolit, jak dlouho budou rodičovský příspěvek pobírat a podle toho se upraví výše rodičovského příspěvku. Nadále se však pohybovala doba čerpání od dvou do čtyř let věku dítěte. Rodičovský příspěvek přitom nesměl být vyšší než 70 % předchozího výdělku a měsíčně nesměl činit více než 11 500 Kč. V roce 2011 byla čtyřletá varianta povinná pro nezaměstnané maminky nebo maminky podnikatelky, které si neplatily nemocenské pojištění. V roce 2012 stačilo, když podmínku pojištění splnil otec dítěte a rodiče měli možnost volby délky a výše rodičovského příspěvku. Výše rodičovského příspěvku se odvíjela od příjmu a na rodičovský příspěvek ve výši 11 500 Kč bylo zapotřebí mít příjem nad 16 500 Kč hrubého. Jestliže nebyla splněna podmínka pojištění ani u jednoho z rodičů, tak rodina ze zákona čerpala čtyřletou variantu. Při čtyřleté variantě byl měsíční rodičovský příspěvek 7 600 Kč v prvních devíti měsících a poté již pouze 3 800 Kč. Pouze v tomto případě činil rodičovský příspěvek 216 600 Kč. (www.finance.cz, Změny u rodičovského příspěvku v roce 2012)

Díky novele zákona o státní sociální podpoře došlo v roce 2018 k rychlejšímu čerpání rodičovského příspěvku. Celkovou částku příspěvku ve výši 220 000 korun bylo tak možné vyčerpat mnohem rychleji.

Zrušilo se současné omezení horní hranice výše čerpání rodičovského příspěvku ve výši 11 500 Kč za měsíc, čímž bylo umožněno čerpat dávku až ve výši odpovídající peněžitě pomoci v mateřství, až 32 640 Kč. Celá částka rodičovského příspěvku tedy mohla být vyčerpana za kratší dobu než v současnosti (až 6 měsíců). Rodiče s vyššími příjmy tak mohli celou částku příspěvku vyčerpat rychleji než dosud.

Ti, kteří neměli nárok na peněžitou pomoc v mateřství, a čerpali rodičovský příspěvek v pevných částkách bez možnosti volby až do čtyř let věku dítěte, nově mohli volit čerpání až do výše 7 600 Kč za měsíc a zkrátit si tak dobu čerpání až na tři roky. Jednalo se především o studenty, OSVČ bez nemocenského pojištění a nezaměstnané.

Rodiče dvojčat a víceročet mohli čerpat vyšší rodičovský příspěvek, namísto 220 tisíc korun šlo nově o 330 tisíc korun, což se týkalo i rodičů dětí narozených před 1. 1. 2018, kterým ještě nebyly čtyři roky. Museli ale podat novou žádost o rodičovský příspěvek. (www.socialnipolitika.eu, Změny v sociální oblasti v roce 2018)

Graf 3: Výdaje SR na rodičovský příspěvek

Zdroj: Doležalová, 2021

Z výše znázorněného grafu číslo 3 je patrná velká změna v roce 2007 a v roce 2020. Vláda v roce 2007 reagovala na výrazné zvyšování mezd a rodičovský příspěvek stanovil jako 40 % průměrné měsíční mzdy. Výše příspěvku tak vzrostla z 3 897 Kč na částku 7 582 Kč. Viditelné navýšení rodičovského příspěvku došlo v roce 2020, kdy se celková částka zvýšila o 80 000 Kč, tedy z původních 220 000 Kč na 300 000 Kč, pro vícčata na 450 000 Kč. Matky bez peněžitě pomoci v mateřství mohou v současnosti čerpat rodičovský příspěvek až 10 000 Kč měsíčně, celou částku tak vyčerpají za 30 měsíců, tedy ve 2,5 letech dítěte. Ostatní matky (nebo otcové) mohou získat RP až do výše 70 % 30násobku jejich denního vyměřovacího základu čili v roce 2021 až do výše 43 470 korun. Pro rodiče s dětmi nad 2 roky zůstávají podmínky čerpání stejné, dítě mladší dvou let může být umístěno v jeslích nebo jiném předškolním zařízení maximálně 92 hodin v měsíci, což odpovídá čtyřem hodinám denně. (Doležalová, 2021)

Senát schválil s platností od 1. 7. 2022 zvýšení maximální měsíční částky rodičovského příspěvku pro rodiče s nízkými příjmy z 10.000 Kč na 13.000 Kč.

2.4 Příspěvek na bydlení

V roce 2007 u příspěvku na bydlení dochází ke změně skutečně podstatné, kdy se při posuzování nároku i při výpočtu nově vycházelo i z nákladů na bydlení, nikoliv pouze z příjmu žadatele a s ním společně posuzovaných osob. Nárok na příspěvek měl vlastník nebo nájemce domu nebo bytu, který v něm byl současně hlášen k trvalému pobytu, jestliže jeho náklady na bydlení přesáhnou 0,3násobek (v Praze 0,35násobek) jeho příjmu (i spolu s příjmem společně posuzovaných osob – tj. těch, kteří jsou v domě či bytě také hlášeni k trvalému pobytu). A současně onen 0,3násobek příjmu v rodině nebyl vyšší než částka tzv. normativních nákladů.

Zavedením pojmu "normativní náklady" se stát snažil zajistit, aby na příspěvek neměli nárok lidé, kteří na bydlení vydávali nepřiměřeně vysoké částky. Normativní náklady byly uvedeny přímo v

zákoně, lišili se jak v závislosti na počtu členů domácnosti, tak i na velikosti obce, ve které je občan hlášen k trvalému pobytu. (www.penize.cz, Změny v roce 2007)

Od 1. ledna 2012 byla omezena maximální doba, po kterou bylo možné příspěvek na bydlení pobírat. Příspěvek byl domácnosti, která splnila podmínky pro jeho přidělení, v období deseti kalendářních let vyplácen maximálně 84 měsíců (tedy 7 let). Změna se ovšem netýkala domácností, ve kterých žili pouze lidé starší 70 let. Pokud splnili podmínky nároku na příspěvek, byl jim vyplácen bez časového omezení. Bez omezení dostávali dávku i zdravotně postižení, kteří bydleli v bytech upravených speciálně pro zdravotně postižené. (www.penize.cz, Příspěvek na bydlení)

Toto časové omezení bylo nakonec v zákonu zrušeno.

Dne 1. července 2020 nabyl účinnosti zákona č. 363/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Došlo ke změně ve stanovení okruhu společně posuzovaných osob u příspěvku na bydlení. V praxi to znamená, že ÚP ČR bude brát v potaz při posouzení nároku na příspěvek na bydlení manžele nebo manželky či nezletilé nezaopatřené děti a všechny jiné osoby, které v dané domácnosti žijí. Tedy užívají společně s žadatelem o dávku byt a hradí společné náklady na své potřeby. Týká se to i otců, kteří doposud žili ve společné domácnosti se svou rodinou, ale měli odlišný trvalý pobyt. Úpravou prošla i samotná žádost o tuto dávku. Nově musí žadatel vyplnit kromě adresy trvalého pobytu a adresy pro doručování, také informaci o tom, kde skutečně žije. V další části pak musí uvést všechny osoby, které s ním v domácnosti skutečně žijí, i když tam nemají trvalý pobyt. Další změnou je, že zaměstnanci ÚP mají v rámci hodnocení nároku na dávku oprávnění vykonat v předmětném bytě šetření v místě. Cílem tohoto opatření je zjištění všech skutečností rozhodných pro vznik nároku na dávku a její výše. Šetření mohou zaměstnanci ÚP vykonat po předchozím souhlasu žadatele o dávku., příjemce dávky nebo SPO. Pokud tato osoba nedá souhlas k tomuto šetření v místě, orgán státní sociální podpory příspěvek na bydlení nepřizná, zamítne nebo odejme. Z provedeného šetření se vždy sepisuje záznam, který je součástí spisové dokumentace a je jedním z podkladů pro rozhodnutí.

Konkrétně u tohoto příspěvku dochází velmi často k neoprávněnému čerpání. Touto změnou se stát snaží eliminovat nezákonné čerpání. Žadatelé falšovali nájemní smlouvy a další dokumenty. Například, když byl nájemce žadatele příbuzný člen, sepsali spolu fiktivní nájemní smlouvy a reálné žadatel nájem neplatil. Docházelo i k situacím, kdy měl otec dítěte záměrně odlišné trvalé bydliště než matka a dítě. Například u svých rodičů. Matka pak na oko vypadala, jako samoživitelka. Ve skutečnosti ale žijí a hospodaří společně.

Příklady zneužití sociálních dávek:

- V říjnu 2015 byl vydán trestní příkaz proti ženě, která způsobila Úřadu práce ČR škodu ve výši 34 920 korun, když pro posouzení nároku na doplatek na bydlení zfalšovala doklad o úhradě nájemného. Soud ženě uložil podmíněný trest odnětí svobody v trvání osmi měsíců, s odkladem na dva roky.
- Soud uložil nepodmíněný trest odnětí svobody na 20 měsíců v případě muže, který zatajil pravdivé informace o svém majetku, když žádal o příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení (vlastnil nemovitost a několik motorových vozidel). Vzniklá škoda činila 120 000 korun.
- Žena, která pobírala příspěvek na péči, zemřela. Manžel, jako pečující osoba, neoznámil její úmrtí a dávku dále pobíral a užíval pro svou potřebu. Celková škoda dosáhla téměř 400 000

korun. Vše odhalily zaměstnankyně Úřadu práce ČR ve chvíli, kdy získaly přístup do evidence obyvatel. Případ skončil u soudu a manžel byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody. (zpravy.aktualne.cz, Podvody s dávkami)

- Matka tří dětí z Prostějovska v žádosti o dávky neuvedla, že v bytě žije také s partnerem. Zamlčením této podstatné informace tak žena nezákonně získala navíc 55,5 tisíce korun na příspěvku na živobytí a téměř dvojnásobnou částku na doplatku za bydlení. Celkem skoro 165 tisíc. Žena byla obviněna z trestného činu podvodu, za který jí hrozil peněžitý trest nebo odnětí svobody v délce od jednoho roku do pěti let. (www.idnes.cz, Podvod s dávkami)

Graf 4: Výdaje SR na příspěvek na bydlení

Zdroj: Doležalová, 2021

Největší výdaje státního rozpočtu na příspěvek na bydlení byly v letech 2014 až 2016. Potom rozpočet mírně klesl.

Přehled příjmů a nákladů na bydlení je možné dokládat jen 2x ročně. Umožňuje to novela zákona o státní sociální podpoře, která nabyla účinnosti od 1. října 2022. V praxi to znamená, že čtvrtletní rozhodné příjmy a náklady na bydlení odevzdáte povinně ÚP ČR pouze dvakrát za rok, a to za 1. a 3. kalendářní čtvrtletí. Pokud jste měli nárok na příspěvek na bydlení v období od října do prosince 2022, nově pak nemusíte pro pokračování jeho výplaty dokládat rozhodné příjmy a náklady na bydlení za 4. kalendářní čtvrtletí 2022 (tj. říjen až prosinec 2022). ÚP ČR vám příspěvek na bydlení automaticky vyplatí za následující tři měsíce roku 2023, tedy za leden, únor a březen a samozřejmě přepočte jeho výši podle nových normativních nákladů na bydlení platných od ledna 2023. Pro toto překlopení dávek se nově užívá termín *prolongace*.

2.4.1 Modelový příklad výpočtu příspěvku na bydlení pro rok 2023

Příklad číslo 1:

Pan Mrkvička je důchodce žijící v pronajímaném bytě v malé obci. Za nájem platí 6 000 Kč měsíčně. Za plyn, elektřinu a vodu platí měsíčně 3 500 Kč. Jeho náklady na bydlení jsou tedy v celkové částce 9 500 Kč. Jeho starobní důchod je ve výši 13 500 Kč. Jiné příjmy nemá.

Nájem a další náklady na bydlení mají v částce 9 500 Kč.

30 % jeho příjmů je ve výši 4 050 Kč.

Splnil tedy podmínku, že jeho náklady na bydlení jsou větší než 30 % příjmů.

Normativní náklady pro jednu osobu žijící v obci do 69 999 obyvatel jsou stanoveny 15 137 Kč. Je tedy splněna i druhá podmínka, a to že 30 % jeho příjmu jsou menší než normativní náklady.

Příspěvek na bydlení se spočítá podle vzorce:

Skutečné náklady na bydlení (nejvýše do normativních nákladů na bydlení) – $0,30 \times$ příjmy rodiny (jsou-li příjmy nižší, než je životní minimum rodiny, počítá se s životním minimem rodiny).

V případě pana Mrkvičky $9\,500 - (0,30 \times 13\,500) = 5\,450$ Kč

Výše příspěvku na bydlení je tedy 5 450 Kč.

Příklad číslo 2:

Rodina Horkých je čtyřčlenná. Bydlí v Praze v pronajímaném bytě. Otec je zaměstnanec soukromé firmy a jeho měsíční příjem je 24 000 Kč. Matka pracuje a pobírá minimální mzdu 17 300 Kč. Na děti ve věku 5 a 7 let pobírají přídavek na dítě v částce 1 330 Kč a 1 470 Kč. Příjem celé rodiny činí 44 100 Kč.

Nájem a další náklady na bydlení mají v částce 19 000 Kč.

Normativní náklady činí 24 995 Kč

30 % příjmu rodiny je 13 230 Kč.

Příspěvek na bydlení je tedy $19\,000 - (0,30 \times 44\,100) = 5\,770$ Kč.

Rodina Horkých má tedy nárok na příspěvek na bydlení v částce 5 770 Kč.

Příklad číslo 3:

Manželé Kroupovi bydlí ve vlastním domě v obci u Brna. Do domu je přiveden plyn, ale topí se pevnými palivy. Pan Kroupa je OSVČ a podle jeho posledního daňového přiznání má měsíční příjem 21 000 Kč. Jeho manželka pobírá invalidní důchod ve výši 8 500 Kč. Jejich příjem tedy činí 29 500 Kč.

Náklady na bydlení doložili v celkové výši 8 000 Kč.

Normativní náklady jsou v částce 10 932 Kč

30 % příjmu manželů je 8 850 Kč. Zde není splněna podmínka, kdy musí být náklady větší než 30 % příjmů. Budete se tedy počítat s normativními náklady.

Příspěvek na bydlení je tedy $10\,932 - (0,3 \times 29\,500) = 2\,082$ Kč.

Kroupovi tedy mají nárok na příspěvek ve výši 2 082 Kč.

2.5 Přídavek na dítě

Historicky byl předchůdce této dávky tzv. rodinný přídavek. Vyplývá to ze Zákona č. 154/1945 Sb., Zákon o rodinných přídavcích některých osob pojištěných pro případ nemoci.

Nárok na příspěvek měl zaměstnanec, který v kalendářním čtvrtletí, za které se příspěvek poskytuje, byl alespoň po dobu 45 dní povinně pojištěn pro případ nemoci podle předpisů uvedených v § 1, nebo byl v tomto a v předcházejícím kalendářním čtvrtletí dohromady takto povinně pojištěn aspoň 90 dní. Do této doby nelze však zásadně započítati dobu povinného nemocenského pojištění, po kterou zaměstnanec neměl nároku na mzdu.

Rodinné přídavky činili na 1 dítě 150 Kčs měsíčně, na 2 děti 350 Kčs měsíčně, na 3 děti 600 Kčs měsíčně, na 4 děti 900 Kčs měsíčně, na 5 dětí 1 250 Kčs měsíčně, na 6 dětí 1 650 Kčs měsíčně, na 7 dětí 2 100 Kčs měsíčně, na 8 dětí 2 600 Kčs měsíčně, na 9 dětí 3 100 Kčs měsíčně, na 10 dětí 3 600 Kčs měsíčně. Tato částka se zvyšuje na každé další nezaopatřené dítě o 500 Kčs měsíčně.

Od ledna 1996 byl příspěvek na dítě dávkou státní sociální podpory a nově se používá pojem příspěvek na dítě (dříve přídavky na děti). Při jeho nároku byl testován příjem rodiny. Do prosince 1995 se přídavky na děti vyplácely z nemocenského pojištění, plošně všem nezaopatřeným dětem a do října 1993 se poskytovaly v závislosti na počtu dětí v rodině. (www.demografie.info, Příspěvek na dítě)

V roce 2007 došlo k reformě veřejných financí a tím nastaly změny i v dávkách SSP. Od ledna 2008 se výše dávek nebude lišit podle příjmu rodiny. Pro každou věkovou skupinu byla jednotná sazba ve výši 500 Kč, 610 Kč a 700 Kč. Nárok na něj již neměla rodina s příjmem do čtyřnásobku životního minima ale pouze do výše 2,4násobku.

Zákonem č. 200/2017 Sb. s platností od 1. října 2017 došlo u dávky Příspěvek na dítě ke změně v dokládání příjmů společně posuzovaných osob. Již se nedokládají příjmy za celý předchozí kalendářní rok, ale dokládají se příjmy za předchozí kalendářní čtvrtletí. Což je v praxi pro rodiny jistě výhodnější, protože jim pomohou dávky v období, kdy jsou zrovna potřeba.

Další změnou bylo zvýšení přídavek na děti a rozšíření okruhu rodin, které na ně budou mít nárok. Koeficient rozhodného příjmu se zvýší z 2,4 na 2,7násobek životního minima. Novela zákona nabyla účinnosti k 1. 1. 2018.

Od 1. 1. 2018 byla zavedena vedle stávající podoby zvýšená výměra příspěvku na dítě, která byla o 300 Kč měsíčně vyšší. Zvýšená výměra příspěvku na dítě náleží v případě, kdy alespoň někdo z rodiny byl po celé rozhodné období ekonomicky aktivní. Jde o jakýsi motivační bonus na podporu pracujících rodin. (www.wolterskluwer.com)

Vliv změny zvýšení koeficientu rozhodného příjmu z 2,4 na 2,7násobek životního minima je vidět na následujícím modelovém příkladu.

Rodina Novákových má pět členů. Otec Pavel pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná a podle daňového přiznání je jeho průměrný příjem 16 000 Kč za měsíc. Matka Alena pracuje také jako OSVČ s nízkým měsíčním příjmem, a proto se jako její příjem započítává částka 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za rok 2018, což je částka 14 187 Kč. Dcera Adéla studuje na vysoké škole, je jí 21 let a na brigádě si přivydělává částku 2 000 Kč měsíčně. Druhé dceři Vilmě je 18 let a studuje na střední škole. Syn Petr je žákem základní školy a je mu 9 let.

Životní minimum rodiny je 13 010 Kč (3 140 + 2 830 + 2 450 + 2 450 + 2 140).

Průměrný měsíční příjem rodiny je 32 187 Kč (16 000 + 14 187 + 2 000).

2,7násobek životního minima je 35 127 Kč (13 010 x 2,7).

Vzhledem k tomu, že příjem rodiny nepřesáhl 2,7násobek životního minima a členové rodiny mají v rozhodném období příjem, mají nárok na přídavek na dítě ve zvýšené výměře na syna ve výši 910 Kč, na druhou dceru ve výši 1 000 Kč a na první dceru ve výši 1 000 Kč. Celkem tedy jim byl vyplacena dávka ve výši 2 910 Kč.

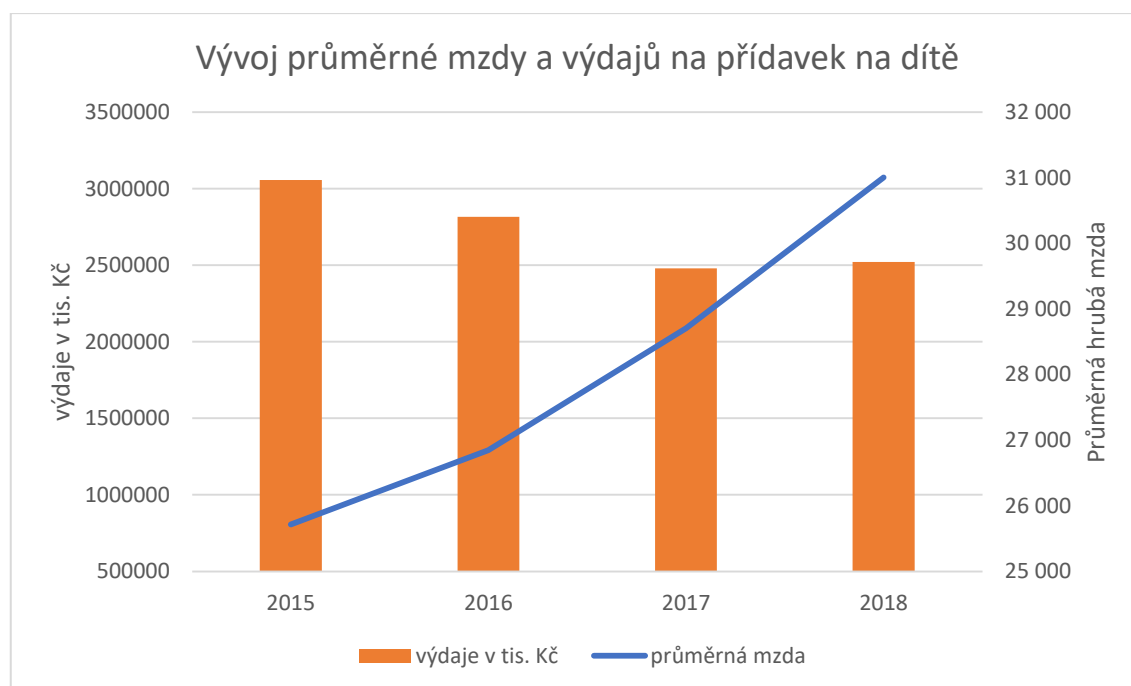
V případě, kdy bychom počítali se sníženým koeficientem, by vyhodnocení bylo následující:

Životní minimum rodiny je 13 010 Kč (3 140 + 2830 + 2 450 + 2 450 + 2 140).

Průměrný měsíční příjem rodiny je 32 187 Kč (16 000 + 14 187 + 2 000).

2,4násobek životního minima je 31 224 Kč (13 010 x 2,4).

V tomto případě celkový příjem rodiny přesáhl 2,4násobek životního minima a rodina by tedy neměla nárok na vyplacení dávky.

Graf 5: Vývoj hrubých mezd a výdajů na PnD

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Z grafu číslo 5 je patrné, že s rostající průměrnou mzdou ubývá výdajů na přídavek na dítě. Na dívku do roku 2018 dosáhlo méně rodin.

Od roku 2021 se výše přídavku na dítě se ve všech kategoriích zvýšila o 200 korun. Základní částka pro děti do šesti let tak stoupla z 630 na 830 korun, pro děti od šesti do 15 let stoupla ze 770 na 970 korun a pro děti od 15 do 26 let stoupla z 880 na 1080 korun. Pro rodiny, kde aspoň jeden z rodičů má příjmy ze zaměstnání nebo podnikání přinejmenším ve výši životního minima jednotlivce, je přídavek o 500 korun vyšší než v základní variantě. Na přídavky mají nárok domácnosti s příjmem do 3,4násobku životního minima, počítají se lidé ve společné domácnosti. Dosud to bylo 2,7násobek minima.

Změnu promítnu opět příkladu rodiny Novákových, ale s aktualizovanými údaji roku 2021.

Rodina Novákových má pět členů. Otec Pavel pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná a podle daňového přiznání je jeho průměrný příjem 21 000 Kč za měsíc. Matka Alena pracuje také

jako OSVČ s nízkým měsíčním příjmem, a proto se jako její příjem započítává částka 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za rok 2021, což je částka 18 920 Kč. Dcera Adéla studuje na vysoké škole, je jí 24 let a na brigádě si přivydělává částku 3 000 Kč měsíčně. Druhé dceři Vilmě je 21 let a též již studuje na vysoké škole. Přivydělává si brigádně 2 500 Kč měsíčně. Syn Petr je žákem základní školy a je mu 12 let.

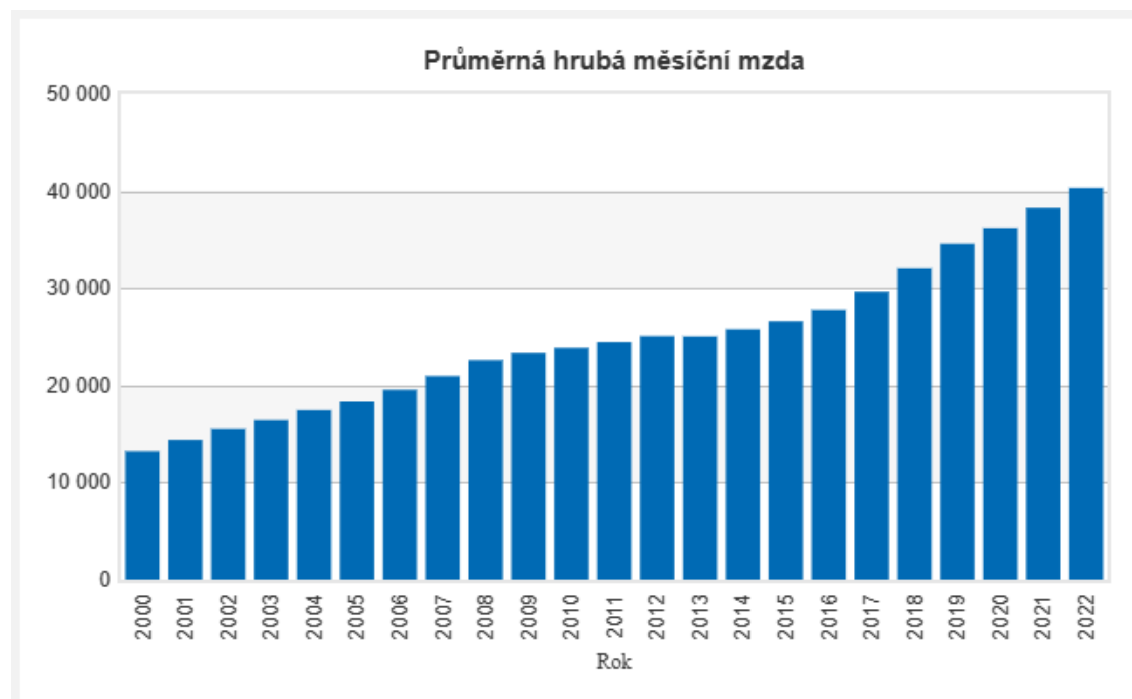
Životní minimum rodiny je 14 710 Kč ($3\,550 + 3\,200 + 2\,770 + 2\,770 + 2\,420$).

Průměrný měsíční příjem rodiny je 45 420 Kč ($21\,000 + 18\,920 + 3\,000 + 2\,500$).

3,4násobek životního minima je 50 014 Kč ($14\,710 \times 3,4$).

Vzhledem k tomu, že příjem rodiny nepřesáhl 3,4násobek životního minima a členové rodiny mají v rozhodném období příjem, mají nárok na přídavek na dítě ve zvýšené výměře na syna ve výši 1 270 Kč, na druhou dceru ve výši 1 380 Kč a na první dceru ve výši 1 380 Kč. Celkem tedy jim byl vyplacena dávka ve výši 4 030 Kč.

V roce 2021 dosáhla průměrná mzda 37 839 Kč, v meziročním srovnání činil přírůstek 2 177 Kč (6,1 %). Spotřebitelské ceny se zvýšily za uvedené období o 3,8 %, reálně se mzda zvýšila o 2,2 %. Je tedy patrné, že na přídavek na dítě reálně dosáhne více rodin než v předchozích letech. Přehled růstů průměrných hrubých mezd je vidět z následujícího grafu. V roce 2022 byla průměrná hrubá mzda 40 353 Kč. V meziročním srovnání činil přírůstek 2 450 Kč (6,5 %). Spotřebitelské ceny se zvýšily za uvedené období o 15,1 %, reálně se mzda snížila o 7,5 %. (www.czso.cz, Průměrné mzdy 4. čtvrtletí 2021)

Graf 6: Průměrná hrubá měsíční mzda

Zdroj: Český statistický úřad

Od 1. 1. 2023 došlo k opětovnému navýšení životního minima a přídavky také vzrostly o 200 Kč. Vývoji hodnot životního minima se věnuji v kapitole 2.6.

2.5.1 Modelový příklad výpočtu přídatku na dítě pro rok 2023

Pro výpočet použijí opět model rodiny Novákových.

Rodina Novákových má pět členů. Otec Pavel pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná a podle daňového přiznání je jeho průměrný příjem 21 000 Kč za měsíc. Matka Alena pracuje také jako OSVČ s nízkým měsíčním příjmem, a proto se jako její příjem započítává částka 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za rok 2021, což je částka 18 920 Kč. Dcera Adéla studuje na vysoké škole, je jí 24 let a na brigádě si přivydělává částku 3 000 Kč měsíčně. Druhé dceři Vilmě je 21 let a též již studuje na vysoké škole. Přivydělává si brigádně 2 500 Kč měsíčně. Syn Petr je žákem základní školy a je mu 12 let.

Životní minimum rodiny je 18 540 Kč ($4\,470 + 4\,040 + 3\,490 + 3\,490 + 3\,050$).

Průměrný měsíční příjem rodiny je 45 420 Kč ($21\,000 + 18\,920 + 3\,000 + 2\,500$).

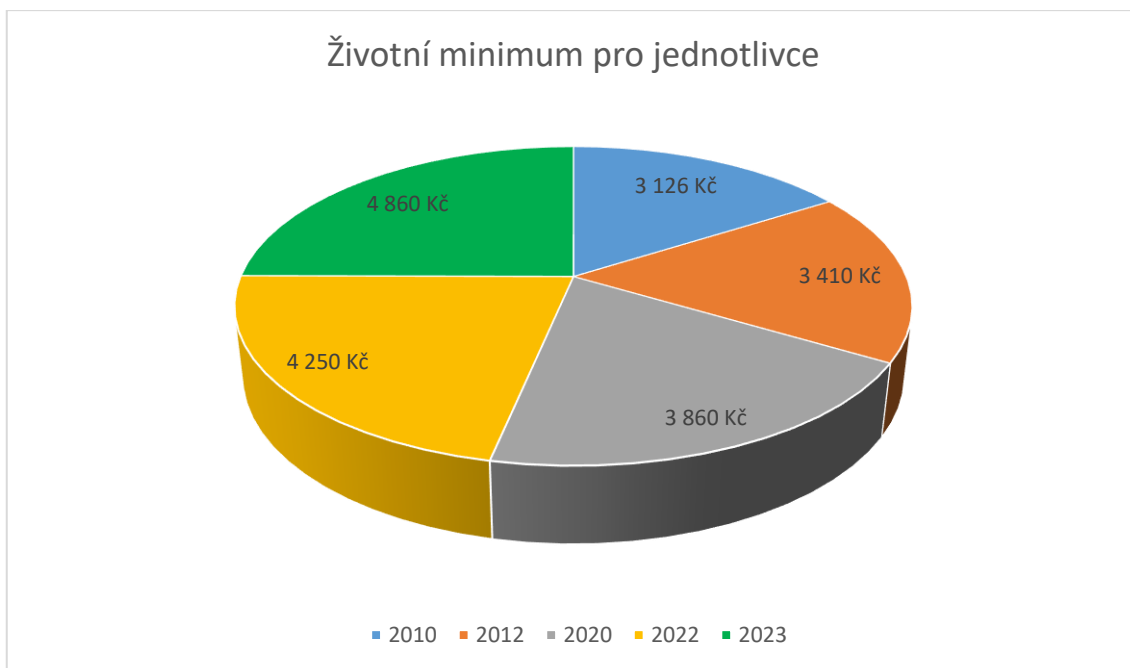
3,4násobek životního minima je 63 036 Kč ($18\,540 \times 3,4$).

Vzhledem k tomu, že příjem rodiny nepřesáhl 3,4násobek životního minima a členové rodiny mají v rozhodném období příjem, mají nárok na přídatek na dítě ve zvýšené výměře na syna ve výši 1 470 Kč, na druhou dceru ve výši 1 580 Kč a na první dceru ve výši 1 580 Kč. Celkem tedy jim byl vyplacena dávka ve výši 4 630 Kč.

2.6 Životní minimum

Životnímu minimu jsem popsala v teoretické části v kapitole 1.2.2. Je to tedy minimální příjem jedince nebo domácnosti tak, aby měli zajištěnou výživu a ostatní základní potřeby. Zároveň životní minimum slouží jako ukazatel pro přiznání hned několika sociálních dávek a určuje výši tzv. nezabavitelného minima pro dlužníky.

Poslední zvýšení částky životního minima proběhlo 1. ledna 2023 o 5,2 %, tedy na 4 860 Kč pro jednotlivce. Částky životního minima v posledních letech zachycuje graf číslo 7.

Graf 7: Životní minimum pro jednotlivce

Zdroj: MPSV, Vlastní zpracování

Rozdíl mezi životním minimem a existenčním minimem je takový, že zatímco životní minimum je hranicí příjmů, se kterou by si jednotlivec měl být schopen zajistit minimální životní úroveň, existenční minimum je hranice finančních prostředků, která je nutná pro přežití. (www.mpsv.cz, Životní a existenční minimum)

Životní minimum hraje důležitou roli pro dlužníky v exekuci a insolenci, jelikož se z něj vypočítává tzv. nezabavitelná částka. Nezabavitelné minimum tvoří normativní náklady na bydlení a životní minimum.

Nezabavitelná částka jsou peníze, které musí člověku v exekuci nebo osobním bankrotu (oddlužení) zůstat na živobytí. Část peněz nad tuto sumu může použít exekutor nebo insolvenční správce na úhradu dluhů, část zůstává znovu dlužníkovi.

2.7 Změny v době pandemie COVID-19

S příchodem pandemie COVID-19 došlo k mnoha změnám v oblasti dávek státní sociální podpory. První změny přišly s vyhlášením prvního nouzového stavu v České republice. Ten byl vyhlášen dne 12. března 2020 a trval do 17. 5. 2020.

Došlo k mimořádné právní úpravě v administraci u příspěvku na bydlení, přídatku na dítě a u zvýšení příspěvku na péči ve 2. čtvrtletí 2020. Cílem bylo snížit potřebu kontaktu osob. Došlo ke zrušení povinnosti dokládat příjmy a náklady. Úřad práce vycházel primárně z údajů doložených nejpozději k poslednímu dni 1. čtvrtletí 2020, tedy nejpozději v březnu roku 2020. Dávky byly dále vypláceny v nezměněných výších.

Podle této zvláštní úpravy se nepřihlíželo ke zvýšení příjmů nebo snížení nákladů, nemohlo tedy dojít ke vzniku přeplatku.

Zákonem nebyla nijak dotčena povinnost dokládat změny v dalších rozhodných skutečnostech, tedy změny v okruhu společně posuzovaných osob SPO, prodloužení nájemní smlouvy a podobně. V situaci změny SPO se zohledňuje pouze doložení navýšených nákladů.

Tento model byl zaveden i v dalších nouzových stavech v souvislosti s pandemií COVID-19. Poslední nouzový stav skončil 25. prosince 2021. (interní dokumenty ÚP ČR)

Díky kladným zkušenostem se změnou dokládání příjmů a nákladů, tedy s překlopením dávek do dalšího čtvrtletí, se tento systém dobře ujal a u Příspěvků na bydlení je praktikován i po pandemii. Pro toto překlopení dávek je užíván termín prolongace.

2.8 Státní sociální podpora v EU

V této části bakalářské práce uvádím informace o dávkách a příspěvcích pro rodiny a děti některých zemí Evropské Unie. Vybrala jsem naše sousední státy. Pro porovnání s našim sociálním systémem je to nejvhodnější volba.

2.8.1 Rakousko

Obdoba našeho přídavku na dítě je pojem rodinný přídavek, originální název Familienbeihilfe. Výše tohoto příspěvku, stejně jako u nás, závisí na věku dítěte. Ale naopak na rozdíl od systému sociální podpory ČR tato dávka nezávisí na příjmu rodiny.

Tabulka 8: Rodinný přídavek v Rakousku

Věk dítěte	Částka za měsíc	Přepočet na Kč kurzem 25Kč/euro
Od narození	120,60 eur	3 015 Kč
Od 3 let	129 eur	3 225 Kč
Od 10 let	149,70 eur	3 743 Kč
Od 19 let	174,70 eur	4 368 Kč

Zdroj: www.oesterreich.gv.at, vlastní zpracování

K těmto částkám je v praxi zaveden ještě sourozenecký příplatek, a to ve výši:

- Pro dvě děti je poskytováno 7,50 eur za každé dítě
- Pro tři děti se poskytuje 18,40 eur za každé dítě
- Pro čtyři děti se poskytuje 28 eur za každé dítě
- Pro pět dětí je poskytováno 33,90 eur za každé dítě
- Pro šest dětí je poskytováno 37,80 eur za každé dítě
- Pro sedm a více dětí se poskytuje 55 eur za každé dítě
- Příplatek na výrazně postižené dítě činí 164,90 eur měsíčně.

V srpnu rodiny s dětmi dostávají, tzv. školní startovné ve výši 105,80 EUR za každé dítě ve věku od 6 do 15 let, což je v přepočtu 2 645 Kč. Výplata školního startovného probíhá společně s výplatou rodinného přídavku za září. Samostatná žádost proto není nutná. (www.oesterreich.gv.at, Höhe der Familienbeihilfe)

2.8.2 Slovensko

Na Slovensku mají velice obdobný systém sociální podpory jako u nás. Jde o dávky Príspevok pri narodení dieťaťa, Príspevok na viac súčasne narodených detí, Prídavok na dieta, Príplatok k prídavku na dieta, Rodičovský príspevok. Príspevok na starostlivosť o dieta, Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti o dieta, Príspevok na pohreb.

Kromě poskytování náhradního výživného se u ostatních dávek nehledí na příjem rodiny.

K prídavku na dítě lze uplatnit příplatek k prídavku. Příplatek k prídavku na dítě je určen pro výchovu a výživu vyživovaného dítěte, na které nelze uplatnit daňový bonus. Lze ho čerpat za podmínek, splnění nároku na přídavek na dítě, pobírání důchodu: starobního, předčasného starobního, invalidního o více než 70 %, výsluhového po dovršení věku na starobní důchod nebo pobírání důchodové dávky v cizině oprávněnou osobou, nebo pobírání peněžitého příspěvku na opatrování i další fyzickou osobou, která si může uplatnit bonus, neprovádění výdělečné činnosti oprávněnou osobou a další fyzickou osobou, nepřiznání daňového bonusu na vyživované dítě. Všechny podmínky musí být splněny najednou u obou rodičů. (www.upsvr.gov.sk, Štátne sociálne dávky)

2.8.3 Německo

Základní dávkou pro rodiny s dětmi je Příspěvek na dítě, tzv. Kindergelb. Tato dávka je vyplácena každému dítěti do věku 18 let. U této dávky se nepřihlíží na příjem rodiny. Přídavky na děti pobírá pouze jedna osoba, obvykle jeden rodič. V případě více dětí se jednotlivé částky vyplácejí jako jedna částka. Výše této dávky je stanovena na 250 eur měsíčně na jedno dítě, což je v přepočtu 6 250 Kč.

V Německu je možné požádat o sociální příplatek k prídavkům. Příplatek je určen dětem do věku 25 let. Dítě musí žít ve společné domácnosti s rodiči, nesmí být ve svazku manželském ani v registrovaném partnerství. Hrubý příjem rodiny je minimálně 900 eur pro páry, v přepočtu 22 500 Kč nebo 600 eur pro samoživitelé, v přepočtu 15 000 Kč. Příplatek na dítě se vypočítává pro každé dítě individuálně. Na jedno dítě je vypláceno maximálně 250 eur měsíčně. (arbeitsagentur.de, Kindergeld)

2.8.4 Polsko

V Polsku jsou pro rodiny s dětmi určeny tyto skupiny pro dávky, Rodinný přídavek, Ošetřovné, Zvláštní příspěvek na péči, Ošetřovatelský příspěvek, Rodičovský příspěvek v originálu Zasiłek rodzinny, Zasiłek pielęgnacyjny, Specjalny zasiłek opiekuńczy, Świadczenie pielęgnacyjne, Świadczenie rodzicielskie. Do dávky Rodinný přídavek patří Porodné, Příspěvek na péči o dítě během rodičovské dovolené, Příplatek pro jednoho rodiče, Příplatek za výchovu dítěte ve velké rodině, Doplatek na výchovu a rehabilitaci zdravotně postiženého dítěte, Příspěvek na vzdělávání dítěte ve škole mimo místo bydliště, Příspěvek na začátek školního roku. Rodinné přídavky jsou splatné, pokud průměrný měsíční rodinný příjem na osobu v rodině nebo příjem studující osoby nepřesahuje 674 PLN, v přepočtu kurzem 5Kč/PLN je to 3 375Kč. Pokud je rodinným příslušníkem dítě s potvrzením o zdravotním postižení nebo potvrzením o středně těžkém nebo těžkém zdravotním postižení, náleží rodinné přídavky, pokud průměrný měsíční příjem rodiny na osobu nebo příjem studující osoby nepřesáhne 764 PLN, 3 820 Kč. Nárok na

dávku má osoba, pokud se dále vzdělává ve škole nebo na vysoké škole, nejdéle však do dovršení 24 let. Výše rodinných přídatků je: 95 PLN (475 Kč) měsíčně za dítě do 5 let, 124 PLN (620 Kč) měsíčně za dítě starší 5 let do 18 let, 135 PLN (675 Kč) měsíčně za dítě starší 18 let do 24 let.

Zajímavý je tzv. Příspěvek na začátek školního roku, kdy každé dítě jednou za školní rok dostane příspěvek ve výši 100 PLN, tedy cca 500 Kč.

Od 1. ledna 2016, tedy po nabytí účinnosti novely zákona o rodinných dávkách, mají rodičovský příspěvek osoby, kterým se narodilo dítě a nepobírají peněžitou pomoc v mateřství ani peněžitou pomoc v mateřství. Mezi osoby, které mají nárok na tuto dávku, patří: nezaměstnaní (bez ohledu na to, zda jsou či nejsou registrováni na úřadu práce), studenti, zemědělci, ale i ti, kteří pracují na základě občanskoprávních smluv. O rodičovský příspěvek mohou požádat i osoby zaměstnané nebo vykonávající nezemědělskou hospodářskou činnost, pokud nepobírají peněžitou pomoc v mateřství.

Rodičovský příspěvek, Świadczenie rodzicielskie, činí 1 000 PLN měsíčně a nezávisí na kritériu příjmu (jedná se o čistou částku, protože rodičovský příspěvek nepodléhá zdanění ani jiným poplatkům). Finanční podpora ve formě rodičovského příspěvku se poskytuje po dobu jednoho roku (52 týdnů) po narození dítěte ve výši 1 000 PLN měsíčně, v případě vícečetných porodů lze tuto dobu prodloužit až na 71 týdnů. Mohou je pobírat i rodiče dětí narozených před 1. 1. 2016, kteří nemají nárok na peněžitou pomoc v mateřství, v tomto případě budou mít nárok na rodičovský příspěvek od 1. 1. 2016 do dovršení 1. roku věku dítěte (respektive déle). Rodičovský příspěvek nenáleží, pokud alespoň jeden z rodičů dítěte pobírá peněžitou pomoc v mateřství nebo mzdu po dobu stanovenou ustanoveními zákoníku práce jako dobu mateřské dovolené. (www.gov.pl, Świadczenia rodzinne)

2.9 Shrnutí

Po analýze dávek SSP v České republice jsem došla k názoru, že podpora rodin s dětmi je na velmi nízké úrovni. Na příspěvky dosáhnou jen nízkopříjmové rodiny. Naše vláda by si měla vzít příklad například od Německa či Rakouska. Tam je základní dávka pro děti vyplácena všem dětem bez přihlížení na příjem rodiny. Pokud má rodina sociální problémy, jsou k tomu určené příplatky k dávkám, kde se situace již zohledňuje. Podle mého názoru by i ubylo zneužívání dávek. Rodiny by již neměly důvod uvádět nepravdivé informace v žádostech.

Jako matku mě velice zaujal příspěvek tzv. školní startovné, který stát poskytuje rodinám s dětmi v Rakousku. Jde o dávku, která je vyplácena před začátkem školního roku a měl by pokrýt náklady spojené s nástupem do školy. Tato dávka je určená dětem od 5 do 15 let, tedy na období předškolního a základního vzdělávání.

Sama vím, jak moc by taková podpora rodinám pomohla. V Polsku zavedli obdobný příspěvek také.

Naše vláda uvolnila finance v roce 2006 na podobnou dávku, tzv. pastelkovné. Byla to jednorázová dávka ve výši 1 000 Kč, určená nastávajícím prvňákům. Tato dávka byla zrušena roku 2008.

Tabulka 9: Výdaje na dávky SSP 2000-2022

Výdaje na dávky státní sociální podpory a péstounské péče v České republice																							
Dávky	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Výdaje na dávky státní sociální podpory a	31 855	31 943	33 701	32 178	32 668	32 957	34 042	48 532	41 883	41 082	40 791	36 014	35 457	37 283	37 501	37 635	37 804	37 266	39 158	37 900	51 719	48 824	49 716
v tom:																							
přídavek na dítě	12 748	12 799	13 353	12 519	11 790	11 195	11 033	10 236	6 232	4 736	3 862	3 498	3 332	3 329	3 206	3 057	2 817	2 479	2 520	2 279	2 138	2 565	3 871
sociální příspěvek ⁽¹⁾	6 199	6 041	6 271	5 822	5 262	4 779	4 418	4 607	3 174	2 962	3 100	786	48	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
příspěvek na bydlení	2 518	2 699	3 028	2 835	2 548	2 459	2 287	1 565	1 619	2 280	3 521	4 641	5 732	7 404	8 843	9 161	9 261	8 622	7 689	7 082	6 952	6 617	8 516
příspěvek na dopravu ⁽²⁾	1 045	1 173	1 298	1 267	856	-3	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
rodičovský příspěvek	7 691	7 701	8 022	7 964	10 425	12 627	13 526	28 690	28 294	28 586	27 722	25 709	24 950	24 338	22 913	22 480	22 625	22 984	24 959	24 470	38 531	35 440	33 054
porodné	581	616	791	807	832	895	1 591	2 097	1 647	1 579	1 565	292	144	148	143	256	256	218	175	133	105	96	88
pohřebné	540	528	529	549	525	533	513	509	71	17	16	15	15	14	13	14	13	13	13	12	12	13	13
zapořítavací příspěvek ⁽³⁾	15	20	14	8	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
příspěvek na teplo ⁽³⁾	106	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
příspěvek na nájemné ⁽⁴⁾	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zařizních pro děti vyžadující okamžitou	-	-	-	-	-	2	24	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
příspěvek na školní pomůcky ⁽⁵⁾	-	-	-	-	-	-	65	57	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dávky péstounské péče	339	366	395	407	427	467	585	771	844	922	1 005	1 073	1 236	2 052	2 383	2 665	2 832	2 950	3 802	3 924	3 981	4 092	4 175

¹⁾ od roku 2012 zrušen; zde jsou uváděny pouze doplatky za předchozí rok
²⁾ vyplácen do 30. 6. 2004 (v roce 2005 a 2006 se jednalo o vratky této dávky)
³⁾ vyplácen do 31. 12. 2004
⁴⁾ vyplácen do 30. 6. 2000
⁵⁾ vyplácen do 31. 12. 2000

⁶⁾ dávka s účinností od 1. 10. 2005 do 31. 5. 2006
⁷⁾ dávka s účinností od 1. 6. 2006 do 31. 12. 2007

Zdroj: Český statistický úřad, Česká republika od roku 1989 v číslech

V tabulce číslo 9 je uveden další příspěvek, který byl zrušen, a to Příspěvek na dopravné. Ten byl určen dětem, které navštěvují základní i střední či vysokou školu mimo místo svého trvalého bydliště. Dítěti, které navštěvovalo základní školu, byl tento příspěvek poskytován bez ohledu na příjem rodičů.

U studentů středních či vysokých škol platila hranice dvojnásobku životního minima, které příjmy rodiny nesměly přesáhnout (zkoumaly se příjmy za předchozí kalendářní rok obdobně jako u přídatku na dítě).

Samotná výše příspěvku se pak stanovila v závislosti na četnosti dojíždění a na vzdálenosti školy od trvalého bydliště.

S účinností od 1. července 2004 však bude tento příspěvek zrušen. (www.penize.cz, Systém sociální podpory přináší změny)

V situaci, kdy roste inflace velkou rychlostí, bych zvážila, zda by nebylo vhodné tento typ příspěvku znovu obnovit.

Zvážila bych i příspěvek pro osoby dojíždějící do práce. Zvýšily se ceny pohonných hmot a podle mého je to na rodinný rozpočet dost vysoká položka výdajů.

Například, pokud jeden z rodičů denně dojíždí autobusem do práce, kterou má cca 20 km od domova a za jízdenku zaplatí 35 Kč, za 20 pracovních dnů je to výdaj ve výši 1 400 Kč. Druhý rodič za práci dojíždí autem. Zaměstnání má cca 35 km od domova. Průměrná spotřeba vozu je 7 litrů na 100 kilometrů. Cena pohonných hmot je průměrně 32 Kč na jeden litr. Za 20 pracovních dnů je to výdaj ve výši 3 136 Kč. Rodina tedy utratí za dojíždění do zaměstnání měsíčně cca 4 536 Kč.

Pokud bychom vzali v úvahu i dvě dojíždějící děti do základní školy, které dojíždí do vzdálenosti 10 km a jízdenka je za cenu 13 Kč, vydají z rodinného rozpočtu dalších 1 040 Kč za dopravu. Celkem to pro rodinu znamená výdaj, jen na pokrytí výdajů spojených s dopravou, ve výši 5 576 Kč.

Závěr

Cílem této bakalářské práce na téma Úpravy a změny v oblasti dávek Státní sociální podpory bylo provést analýzu jednotlivých dávek, vymezit význam a charakteristiku těchto dávek a proběhlých změn, ke kterým v průběhu minulých let došlo.

Touto analýzou jsem zjistila, že finanční podpora od státu pro rodiny s dětmi je na nízké úrovni. Ve většině poskytovaných dávek se přihlíží na příjem rodiny a od tohoto příjmu se odvíjí výše dávek. Největší počet změn v posledních letech docházelo u Rodičovského příspěvku, Příspěvku na bydlení a Přídavku na dítě.

Podle mého názoru přišla významná změna u dávky Přídavek na dítě v roce 2021, v podobě zvýšení koeficientu při výpočtu nároku na tuto dávku. Na přídavky mají nárok domácnosti s příjmem do 3,4násobku životního minima, počítají se lidé ve společné domácnosti. Dosud to bylo 2,7násobek minima. Touto změnou dosáhne na příspěvek více rodin. Základní výše přídavku na dítě je 830 korun pro děti do šesti let, 970 korun pro děti od šesti do 15 let a 1080 korun pro děti od 15 do 26 let. V rodinách, kde aspoň jeden z rodičů má příjmy ze zaměstnání nebo podnikání aspoň ve výši životního minima jednotlivce, je přídavek na dítě o 500 korun vyšší. Zvýšená verze příspěvku má motivovat pracující rodiče.

V bakalářské práci jsem také analýzu obdobných dávek, které jsou poskytovány rodinám s dětmi u našich sousedních států. Touto analýzou jsem zjistila, že velká finanční podpora rodin je poskytována v Německu a Rakousku. Tamní většina dávek a příspěvků je poskytována rodinám bez přihlížení na příjem rodiny. Děti jsou tam neomezeně podporovány do 18 ti let věku. Později už jen za konkrétních podmínek, jako například příprava na budoucí povolání.

Velice mě zaujal příspěvek na pokrytí výdajů s nástupem do školy, který je poskytován v Rakousku všem dětem jednou za rok před začátkem školního roku. Na tento příspěvek mají nárok děti, které dochází na základní školu.

Zvážila bych tedy obnovení tzv. pastelkovného, což byl příspěvek pro budoucí prvňáčky, který u nás byl zaveden v letech 2006 až 2008.

Další zrušená dávka, která byla zavedena v našem systému byl příspěvek na dopravu a týkal se dětí, dojíždějících do školy mimo místa trvalého bydliště. Dětem základních škol byl příspěvek poskytován bez ohledu na příjem rodiny. U studentů středních či vysokých škol platila hranice dvojnásobku životního minima, které příjmy rodiny nesměly přesáhnout.

Domnívám se, že výdaje rodin na dopravu jsou v momentální situaci, kdy roste inflace, vysokou položkou rodinného rozpočtu. Mělo by se přihlížet i na tuto oblast a zahrnout do systému finanční podpory rodin i takový příspěvek, který by rodinám pomohl zvládnout a pokrýt výdaje tohoto typu. Podle mého výpočtu průměrná česká čtyřčlenná rodina vydá ze svého rodinného rozpočtu přibližně 5 500 Kč měsíčně jen na výdaje spojené s dopravou do zaměstnání a školy. Takový výdaj by se podle mého názoru měl zohlednit v našem systému Státní sociální podpory.

Seznam použité literatury

Částky vyplacených dávek SSP. Český statistický úřad [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-06-17].

Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=NUCDUSHV06-R&z=T&f=TABULKA&skupId=4511&katalog=32855&pvo=NUCDUSHV06-R#fx=1&w=>

Česká republika od roku 1989 v číslech [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-od-roku-1989-v-cislech-aktualizovano-1852023#13> HOVORKA, Jiří. Podvody s dávkami [online]. 2018 [cit. 2023-06-21]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/podvody-se-socialnimi-davkami-lide-obrali-stat-o-100-milionu/r~19b3c666d6f211e5ae64002590604f2e/>

Denní vyměřovací základ-Portál POHODA. Informace pro účetní a podnikatele-Portál POHODA

[online]. Copyright © 2012 STORMWARE s.r.o. Jakékoliv užití obsahu včetně převzetí a šíření článků a fotografií je bez souhlasu STORMWARE s.r.o. zakázáno. [cit. 31.05.2023].

Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/pracovni-pravo/zakon-o-nemocenskem-pojisteni/denni-vymerovaci-zaklad/>

DOLEŽALOVÁ, Olga. Analýza dávek SSP a problematika jejich zneužívání. Jihlava, 2021.

Bakalářská práce. VŠPJ.

Drsné škrtky porodného [online]. 2007 [cit. 2023-06-20]. Dostupné z:

<https://www.penize.cz/porodne/29393-reformovano-drsne-skrty-porodneho>

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. Veřejné finance. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

Historie rodičovské [online]. 2019 [cit. 2023-06-20]. Dostupné z:

<https://www.finance.cz/521486-historie-rodicovske/>

Historie. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 14.05.2023]. Dostupné z:

<https://www.uradprace.cz/web/cz/historie>

Höhe der Familienbeihilfe [online]. 2023 [cit. 2023-06-22]. Dostupné z:

https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/geburt/3/2/2/Seite.080714.html

HÖHNE, Sylva. Náhradní výživné: Souhrnná výzkumná zpráva [online]. 84 [cit. 2023-06-22].

Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/2786931/v%C3%BDzkum+-+n%C3%A1hradn%C3%AD+v%C3%BD%C5%BEivn%C3%A9+2022.pdf/b115008f-d309-582a-0ec5-218a3139f3>

Iveta Novotná. Samoživitelé hradí většinu potřeb dítěte i v případě, kdy partner platí výživné.

Vaše výživné [online]. 2016, 1 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z:

<https://www.vasevyzivne.cz/samozivitele-hradi-vetsinu-potreb-ditete-i-v-pripade-kdy-partner-plati-vyzivne/>

Jednorázový příspěvek [online]. Praha, 2022 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z:

<https://www.uradprace.cz/-/jednorazovy-prispevek-5-000-kc-na-dite>

- KACZOR, Pavel. Sociální politika a sociální systém ČR. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2015. ISBN 978-80-245-2096-4.
- KAHOUN, Vilém. Sociální zabezpečení: vybrané kapitoly. Praha: Triton, 2009. ISBN 978-80-7387-346-2.
- Kindergeld [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z:
<https://www.arbeitsagentur.de/familie-und-kinder/kinderzuschlag-verstehen>
- Náhradní výživné [online]. Praha: MPSV, 2021 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z:
<https://www.mpsv.cz/-/nahradni-vyzivne>
- Náhradní výživné 2023: Podmínky, zákon, formulář, kalkulačka.... Skrblík šetří čas i peníze [online]. Dostupné z: <https://www.skrblik.cz/rodina/dane-a-statni-podpora/nahradni-vyzivne/>
- Náhradní výživné. Průvodce [online]. Copyright © [cit. 31.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.mpsv.cz/nahradnivyzivne>
- Náhradní výživné. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 14.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.uradprace.cz/web/cz/nahradni-vyzivne>
- NEČADOVÁ, Věra. Sociální politika. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2010. ISBN 978-80-87035-49-8.
- O Úřadu práce ČR. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 31.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.uradprace.cz/web/cz/o-uradu-prace>
- O úřadu práce. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 14.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.uradprace.cz/web/cz/o-uradu-prace>
- Obecné informace. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 31.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.uradprace.cz/web/cz/obecne-informace-2>
- Podvod s dávkami [online]. 2023 [cit. 2023-06-21]. Dostupné z:
https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/socialni-davky-zatajeni-partnera-podvod-matka-deti.A230112_150722_olomouc-zpravy_stk
- Pohřebné. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 14.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.uradprace.cz/web/cz/pohrebne>
- Porodné od roku 2015 [online]. 2014 [cit. 2023-06-20]. Dostupné z:
<https://www.naseporodnice.cz/porodne-pro-rok-2015.php>
- Porodné pro rok 2010 a 2011 [online]. 2010 [cit. 2023-06-20]. Dostupné z:
<https://www.naseporodnice.cz/porodne-pro-rok-2010-a-2011.php>
- Porodné. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 31.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.uradprace.cz/web/cz/porodne>
- Průměrné mzdy 4. čtvrtletí 2021 [online]. 2021 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/czso/cr/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2021>
- Přídavek na dítě [online]. [cit. 2023-06-21]. Dostupné z:
http://www.demografie.info/?cz_socpolpd=

Přídavek na dítě od 1. 7. 2021 [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2018 [cit. 2023-06-17].
Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/296644/1/2>

Přídavek na dítě. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 31.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.uradprace.cz/web/cz/pridavek-na-dite>

Příspěvek na bydlení [online]. 2012 [cit. 2023-06-20]. Dostupné z:
<https://www.penize.cz/prispevek-na-bydleni/232360-prispevek-na-bydleni-pro-vic-lidi-ale-na-kratsi-dobu>

Příspěvek na bydlení. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 31.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.uradprace.cz/web/cz/prispevek-na-bydleni1>

Public Finance-Overview, Example, How Government Finance Works. Corporate Finance Institute [online]. Copyright © 2015 to 2023 CFI Education Inc. [cit. 31.05.2023]. Dostupné z: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/public-finance/>

Rodičovský příspěvek. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 31.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.uradprace.cz/web/cz/rodicovsky-prispevek>

ŘEZNÍČKOVÁ, Ludmila. Systém sociální podpory přináší změny [online]. 2004 [cit. 2023-06-25].
Dostupné z: <https://www.penize.cz/socialni-davky/16523-system-socialni-podpory-prinasi-zmeny>

Statistická ročenka [online]. Praha: MPSV, 2022 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z:
<https://www.mpsv.cz/web/cz/statisticka-rocenka-z-oblasti-prace-a-socialnich-veci>

Świadczenia rodzinne [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z:
<https://www.gov.pl/web/uw-podlaski/swiadczenia-rodzinne>

Štátne sociálne dávky [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z:
https://www.upsvr.gov.sk/socialne-veci-a-rodina-2/socialne-veci/davky-pre-rodiny-s-detmi/vzory-ziadosti-potvrdenia-formulare.html?page_id=696884

Změny u rodičovského příspěvku v roce 2012 [online]. 2012 [cit. 2023-06-20]. Dostupné z:
<https://www.finance.cz/zpravy/finance/334817-zmeny-u-rodicovskeho-prispevku-v-roce-2012/>

Změny v roce 2007 [online]. 2007 [cit. 2023-06-20]. Dostupné z:
<https://www.penize.cz/socialni-davky/18565-v-roce-2007-se-zmeni-take-socialni-davky>

Změny v sociální oblasti v roce 2018 [online]. 2017 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z:
<https://socialnipolitika.eu/2017/12/se-meni-roce-2018-novinky-ministerstva-prace-socialnich-veci/>

Životní a existenční minimum [online]. 2023 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z:
<https://www.mpsv.cz/zivotni-a-existencni-minimum#:~:text=%C5%BDivotn%C3%AD%20minimum%20je%20minim%C3%A1ln%C3%AD%20spole%C4%8Densky%20uznan%C3%A1%20hranice%20pen%C4%9B%C5%BEen%C3%ADch,ostatn%C3%ADch%20z%C3%A1kladn%C3%ADch%20osobn%C3%ADch%20pot%C5%99eb%20na%20%C3%BArovni%20umo%C5%BE%C5%88uj%C3%ADc%C3%AD%20p%C5%99e%C5%BEit%C3%AD.>

Životní a existenční minimum. ÚP ČR [online]. Copyright © [cit. 31.05.2023]. Dostupné z:
<https://www.uradprace.cz/web/cz/zivotni-a-existencni-minimum>

Životní minimum [online]. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z:
https://www.kurzy.cz/hodnoty/zivotni_minimum_1_dospely/2023/